

Aanzet voor opbouw Beheerbedrijf Meetdienst Zuid-Holland

*Verkenning behoeften klanten Meetdienst
op het gebied van ruimtelijke gegevens
mei 2002*

Ministerie van Verkeer en Waterstaat

Directoraat-Generaal Rijkswaterstaat

Meetkundige Dienst

LIB: 33285

2
1

Aan
afdelingen Directie Zuid-Holland
Directie Zeeland, afdeling RWM
Directie Noord-Holland, afdeling ANI
Directie Noordzee, afdeling NIV
RIKZ, afdeling ITT
Directie Limburg, afdeling ANI
afdelingen Meetkundige Dienst

Contactpersoon
ing. D.F.A.G. de Schwartz (Domien)

Datum
5 juni 2002

Ons kenmerk

-

Onderwerp
Meetinformatiedienst

Doorkiesnummer
257

Bijlage(n)
rapport

Uw kenmerk

-

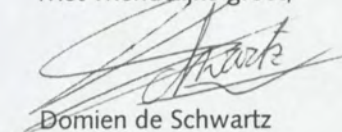
Geachte collega,

Bijgaand ontvangt u het rapport "Aanzet voor opbouw Beheerbedrijf Meetdienst Zuid-Holland". Het rapport is het resultaat van een project dat is uitgevoerd door de Meetkundige Dienst (afdeling Advies en Innovatie) in opdracht van de Meetdienst Zuid-Holland (afdeling Support) in het kader van de transitie van Meetdienst naar Informatieleverancier.

Binnen Rijkswaterstaat is een landelijke ontwikkeling waarneembaar waarbij alle Meetdiensten zich aan het omvormen zijn tot Meet- en Informatiedienst. Dit rapport beschrijft aan de hand van een verkenning naar de behoeften van klanten van de Meetdienst DZH op het gebied van ruimtelijke gegevens, welke mogelijkheden voor gegevensbeheer en -distributie het beste passen bij de Meetdienst. Doel is om het beheer en de distributie van ruimtelijke gegevens naar de gebruikers vanuit één centrale plek (i.e. de Meetdienst) te coördineren en uit te voeren.

De Meetkundige Dienst voert op het ogenblik verscheidene projecten uit bij een aantal Meetdiensten, alle met de achtergrond van de transitie van Meetdienst naar Meet- en Informatiedienst. De MD hoopt de bij deze projecten opgedane kennis te bundelen ten voordele van verdere ontwikkeling van Meet- en Informatiediensten. Met vragen en opmerkingen kunt terecht bij ondergetekende of Bob Valtin (productmanager Advies, 015 - 2691160).

Met vriendelijke groet,

Domien de Schwartz

Postadres: Postbus 5023, 2600 GA Delft
Bezoekadres: Kanaalweg 3b, 2628 EB Delft

Telefoon (015) 269 11 11
Telefax (015) 261 89 62
E-mail d.f.a.g.dSchwartz@mdi.rws.minvenw.nl

Aanzet voor opbouw Beheerbedrijf Meetdienst Zuid-Holland

Verkenning behoeften klanten Meetdienst op het
gebied van ruimtelijke gegevens

mei 2002

opgesteld door: ing. D.F.A.G. de Schwartz

status: definitief

raportnummer: MD-TGA-2002-22

Voor u ligt het adviesrapport van het project '**Opbouw Beheerbedrijf Meetdienst Zuid-Holland**' dat in 2001 bij de afdeling Support van de Meetdienst Zuid-Holland is gestart.

Hiermee is de basis gelegd voor de opbouw van een Beheerbedrijf als onderdeel van informatieleverancier.

De Meetdienst wil zich namelijk omvormen tot informatieleverancier waarbij een mogelijke indeling van de organisatie als volgt is:

- inwinbedrijf: voor de inwinning van gegevens ('oude' kerntaak van de Meetdienst);
- beheerbedrijf: voor de opslag en beheer van gegevens;
- informatiebedrijf: voor het samenvoegen van diverse gegevens tot een product.

Het Beheerbedrijf vormt de basis (het fundament) bij de transitie van Meetdienst naar informatieleverancier.

Het doel is om het beheer en de distributie van ruimtelijke gegevens naar de gebruikers vanuit één centrale plek (i.e. de Meetdienst) te coördineren en uit te voeren, om op die manier te komen tot efficiency verbetering in beheer en duidelijkheid waar welke gegevens te vinden zijn.

Hiervoor zijn aan de hand van klantinterviews binnen Directie Zuid-Holland de wensen van de klanten t.a.v de inhoud en distributie van de te beheren gegevens vastgelegd.

Voor de belangrijkste bevindingen wordt verwezen naar hoofdstuk 5 van deze rapportage waarin op overzichtelijke wijze de conclusies en aanbevelingen worden gepresenteerd.

Inhoudsopgave

1	Projectinhoud	6
1.1	Inleiding	6
1.2	Probleemschets	6
1.3	Projectdoel	7
1.4	Projectafbakening	7
1.5	Activiteiten	7
1.6	Informatiekringloop	8
2	Huidige situatie	9
2.1	Inleiding	9
2.2	Gegevensbeheer bij de Meetdienst	9
2.2.1	Gegevens	9
2.2.2	Organisatie	9
2.3	Gegevensbeheer bij APS	10
2.3.1	Gegevens	10
2.3.2	Organisatie	10
2.4	Opmerkingen	10
3	Informatiebehoefte	11
3.1	Inleiding	11
3.2	Methodiek	11
3.3	Huidig gebruik	12
3.3.1	Huidig gebruik van gegevens	12
3.3.2	Huidig functioneel gebruik	12
3.4	Informatiebehoefte	13
3.4.1	Wensen met betrekking tot gegevens	14
3.4.2	Functionele wensen	14
3.4.3	Opmerkingen	14
3.5	Collega Meetdiensten	15
3.6	RIKZ	15
4	Oplossingsrichting	17
4.1	Inleiding	17
4.2	Resultaat workshop	17
4.3	Oplossingsrichting	17
4.3.1	Inhoud	18
4.3.2	Organisatie	18
4.3.3	Techniek	20
5	Conclusies en aanbevelingen	23
5.1	Conclusies	23
5.2	Aanbevelingen	25
6	Referenties	27
	Bijlage 1: Overzicht gegevensbeheer Meetdienst ZH	28
	Bijlage 2 Vragenlijst interviews	29

Bijlage 3 Overzicht geïnterviewde personen en gespreknotities	31
Bijlage 4 Huidig gebruik van gegevens binnen DZH	66
Bijlage 5 Wensen m.b.t. gegevens	67
Bijlage 6 Risico-analyse	68

1 Projectinhoud

1.1 Inleiding

Binnen Directie Zuid-Holland is het gebruik van en de vraag naar ruimtelijke gegevens de laatste jaren sterk toegenomen. Aan de ene kant is deze toename te verklaren uit het feit dat er steeds meer ruimtelijke gegevens beschikbaar komen; het aantal ruimtelijke gegevens groeit. Aan de andere kant komen er steeds meer (GIS-) tools beschikbaar waarmee deze gegevens ingevoerd, bewerkt, ontsloten en gepresenteerd kunnen worden.

Met het toenemen van het gebruik van ruimtelijke gegevens zijn ook de eisen die aan de gegevens worden gesteld veranderd. Uit het oogpunt van de gebruiker is het noodzakelijk dat de juiste gegevens op een snelle, eenvoudige en gecontroleerde manier benaderbaar zijn. Dit heeft tot gevolg dat de eisen ten aanzien van het beheer en de beschikbaarheid van de gegevens zwaarder zijn geworden.

De Meetdienst van Directie Zuid-Holland heeft aangegeven een grotere rol te willen vervullen in het beheer van ruimtelijke gegevens. Het project 'Opbouw Beheerbedrijf' is opgestart vanuit zowel een interne (de Meetdienst) als een externe vraag (klanten Meetdienst, paragraaf 3.2) om centralisatie en structurering van het gegevensbeheer. Hiervoor heeft de Meetdienst de Meetkundige Dienst gevraagd een verkenning uit te voeren naar de behoeftes van klanten op het gebied van ruimtelijke gegevens en naar aanleiding hiervan een eerste aanzet te doen voor de opbouw van een Beheerbedrijf als onderdeel van informatieverancier.

De Meetdienst wil zich namelijk omvormen tot informatieverancier waarbij een mogelijke indeling van de organisatie als volgt is:

- inwinbedrijf: voor de inwinning van gegevens ('oude' kerntaak van de Meetdienst)
- beheerbedrijf: voor de opslag van gegevens in een zogenaamd Geo-pakhuis, beheer van gegevens inclusief meta-informatie;
- informatiebedrijf: voor het samenvoegen van diverse gegevens tot een product.

Het Beheerbedrijf vormt de basis (het fundament) bij de transitie van Meetdienst naar informatieverancier.

Gezien de omvang van een dergelijke transitie en het feit dat de Meetdienst de wens heeft uitgesproken als Beheerbedrijf zo snel mogelijk geheel of gedeeltelijk operationeel te zijn, wordt het project opgesplitst in een aantal fasen. Deze rapportage beschrijft de eerste fase waarin de basis wordt gelegd voor de verdere opbouw van een Beheerbedrijf.

1.2 Probleemschets

Naast de gegevens die de Meetdienst zelf in bezit heeft en beheert, is het beheer van ruimtelijke gegevens binnen Directie Zuid-Holland voor een deel in handen van de GIS-groep van de afdeling Watersysteemkennis (APS). APS beheert de ruimtelijke informatie voor de Directie Zuid-Holland, waaronder het Basispakket Geo-gegevens van de Meetkundige Dienst.

Het beheer en de distributie van ruimtelijke informatie kost APS als ook andere afdelingen de nodige inspanning. In de praktijk blijkt een structureel tekort aan tijd voor het beheer, mede door het gebrek aan duidelijkheid en procedures. Zo wordt meta-informatie nu ad-hoc bijgehouden en ontbreekt het aan een goed gestructureerd gegevensbeheer, gegevensdistributie en organisatie daaromtrent.

1.3 Projectdoel

Dit project heeft tot doel om versnippering van ruimtelijke gegevens tegen te gaan. Centraal gestructureerd beheer van gegevens en de distributie van gegevens naar de gebruikers (zowel naar interne als externe) moet leiden tot efficiency verbetering in beheer en duidelijkheid voor gebruikers waar gegevens te vinden zijn.

Zorgen voor optimale beschikbaarheid van gegevens wordt gezien als kerntaak van het toekomstige Beheerbedrijf.

1.4 Projectafbakening

Om tegemoet te komen aan de wens van de Meetdienst, om zo snel mogelijk operationeel te zijn, zal worden gestart met een afgebakende hoeveelheid gegevens. Het betreft het Basispakket Geo-gegevens van de Meetkundige Dienst en de momenteel in bezit zijnde gegevens bij de Meetdienst Zuid-Holland.

Voor de korte termijnoplossing zijn de volgende eindresultaten gedefinieerd:

- inzicht in de op korte termijn door de Meetdienst Zuid-Holland te beheren gegevens en inzicht in ontbrekende informatie hieromtrent;
- een overzicht van de informatiebehoefte van klanten van de Meetdienst Zuid-Holland;
- een advies over de inrichting van het gegevensbeheer bij de Meetdienst, waarbij aspecten organisatie, inhoud en techniek aan bod komen. Aan de hand hiervan kan tevens een start van de realisatie (implementatie) plaatsvinden van het gegevensbeheer voor de afgebakende hoeveelheid gegevens. Hierdoor is de Meetdienst in staat om zelfstandig de gegevens te beheren, de gegevens beschikbaar te stellen aan klanten en het gegevensbeheer uit te breiden.
- een beschrijving op hoofdlijnen van de lange termijnoplossing die aansluit bij de landelijke ontwikkeling van omvorming van Meetdienst naar informatieleverancier.

1.5 Activiteiten

Om de bovengenoemde eindresultaten te realiseren zijn de volgende activiteiten ondernomen:

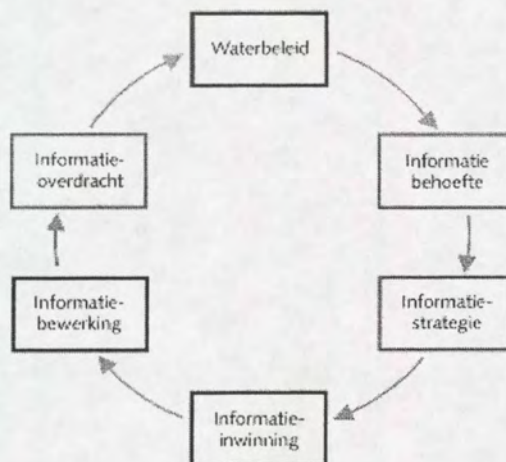
- In samenspraak met de opdrachtgever is een inventarisatiematrix samengesteld die inzicht geeft in de gegevens die bij de Meetdienst in bezit zijn en welke aanvullende informatie ontbreekt.
- Er zijn interviews gehouden bij klanten van de Meetdienst Zuid-Holland (Directie Zuid-Holland en RIKZ) en collega Meetdiensten (Directie NoordZee, Meetinformatiedienst Zeeland en Informatiedienst Water van Noord-Holland). De uitwerking van ieder interview is teruggekoppeld met de geïnterviewde. Een totaal overzicht van de geïnterviewden en de definitieve uitwerking is weergegeven in de bijlagen van deze rapportage.

- Binnen een aantal afdelingen van de Meetkundige Dienst (TGA, GAP en GAG) is een brainstormsessie gehouden om ideeën betreffende een oplossingsrichting te genereren.
- Tijdens een tussentijdse presentatie aan alle betrokkenen zijn de bevindingen van de interviews en een doorkijk naar een mogelijke oplossingsrichting besproken. Hierbij was de mogelijkheid om te reageren op de voorgestelde oplossingsrichting(en) hetgeen heeft geleid tot een verdere verscherping van de oplossingsrichting.
- het schrijven van onderhavig adviesrapport.

1.6 Informatiekringloop

Het primaire informatieproces van de Rijkswaterstaat kan op hoofdlijnen gemodelleerd worden als een kringloop (zie figuur).

De kringloop is ontstaan binnen het programma Meetstrategie 2000+ en is een uitstekend hulpmiddel om informatie vraag en aanbod optimaal op elkaar af te stemmen.

Vragen die voor dit project van belang zijn en die volgen uit de kringloop:

- Informatiebehoeftebepaling: Wat willen de klanten van de Meetdienst aan informatie ontvangen?
- Informatiestrategie: Hoe komen we aan deze informatie? Bij wie kunnen de gegevens gehaald worden? Hoe moeten de gegevens ingewonnen worden?
- Informatieoverdracht: Hoe levert de Meetdienst de gegevens uit?

Voor een uitgebreide beschrijving van de informatiekringloop zie [1].

2 Huidige situatie

2.1 Inleiding

In dit hoofdstuk wordt de huidige situatie beschreven van het gegevensbeheer bij de Meetdienst en APS, waarbij inhoud, organisatie en techniek aan bod komen.

Om inzicht te krijgen in de gegevens die door de Meetdienst op dit moment worden beheerd en om een uitspraak te doen over ontbrekende informatie is in samenspraak met de opdrachtgever een matrix samengesteld.

Een eerste aanzet voor het tot stand komen van de matrix zoals weergegeven in bijlage 1 is gedaan door de Meetdienst. De lijst met door de Meetdienst beheerde gegevens is door de MD gecontroleerd op volledigheid, actualiteit en relevantie in het kader van een beheerbedrijf.

Het gegevensbeheer bij APS wordt beschreven aan de hand van informatie uit het interview met APS.

2.2 Gegevensbeheer bij de Meetdienst

2.2.1 Gegevens

Voor het uitvoeren van een goed beheer is een duidelijk overzicht van gegevens die men wil beheren essentieel. Aan de hand van dit overzicht kan relevante informatie worden vastgelegd. Er wordt informatie vastgelegd over het gegeven zelf (gegevensbeheer), alsmede over de software en het systeem die nodig zijn voor de benadering van de gegevens (softwarebeheer en systeembeheer).

Gegevens die door de Meetdienst worden beheerd, zijn voornamelijk meetgegevens die onder te verdelen zijn in 2 gegevensgroepen: ecologie en morfologie.

Welke informatie per type gegeven wordt vastgelegd, is na een aantal interne inventarisatierondes nagenoeg volledig en geeft een overzichtelijk beeld van de huidige situatie. Het resultaat is weergegeven in bijlage 1.

2.2.2 Organisatie

Op dit moment is er nog geen sprake van formeel vastgelegde taken, verantwoordelijkheden en procedures rondom het gegevensbeheer. Het gegevensbeheer is gegroeid vanuit de gebruiker en de taak en verantwoordelijkheid van het beheer komt dientengevolge volledig ten laste van de gebruiker.

Vanuit deze optiek worden de gegevens fragmentarisch opgeslagen en beschikbaar gesteld voor gebruik. Naar eigen inzicht en afhankelijk van doel en gebruik worden de meeste gegevens opgeslagen op een centrale Windows-server (ecologie) en op een Unix-server (morfologie) van de Meetdienst. Naamgeving, formaten en directory-structuur zijn niet altijd eenduidig en algemeen herkenbaar.

Een aantal gegevens (i.e. gegevens t.b.v. DONAR) worden automatisch opgeslagen op de decentrale donarschijf in gebouw 'De Maas'.

De huidige gebruikers hebben op deze manier volledig inzicht in de toegang, beschikbaarheid en status van hun eigen gegevens. Daarentegen ontbreekt dergelijk overzicht bij andere potentiële gebruikers.

2.3 Gegevensbeheer bij APS

2.3.1 Gegevens

Naast de gegevens zoals weergegeven in bijlage 1 ligt het beheer van andere ruimtelijke gegevens binnen Directie Zuid-Holland in handen van de GISgroep van de afdeling Watersysteemkennis (APS). Zij beheren in een GIS-omgeving de ruimtelijke gegevens, waaronder het Basispakket Geo-gegevens van de Meetkundige Dienst.

2.3.2 Organisatie

Door de gegevens op een centrale UNIX-server te plaatsen zijn ze voor alle gebruikers toegankelijk en beschikbaar.

Het beheer en de distributie van deze gegevens is geen kerntaak van deze afdeling en wordt dientengevolge naast andere taken uitgevoerd. In de praktijk blijkt een structureel tekort aan tijd voor het beheer waardoor meta-informatie nu ad-hoc wordt bijgehouden.

2.4 Opmerkingen

Bij het gegevensbeheer vallen een aantal zaken op:

- Gegevensbeheer vindt nu gescheiden binnen Directie Zuid-Holland plaats;
- Er is een structurele onderbezetting voor het goed uitvoeren van gegevensbeheer omdat het als deeltaak ondergeschikt is aan de primaire afdelingswerkzaamheden, met als gevolg dat het niet de aandacht krijgt die het nodig heeft;
- Door het ontbreken van één aanspreekpunt binnen de Meetdienst kost het (potentiële) gegevensgebruikers bij vragen naar beschikbaarheid of gebruiksmogelijkheden van gegevens veel tijd om de juiste informatie en mensen te vinden;
- Het is over het algemeen onbekend of de beheerde gegevens betrouwbaar en actueel zijn, omdat metagegevens niet of onvoldoende beschikbaar zijn;
- Bestanden zijn vaak voortgekomen uit individuele behoeften waardoor ze niet eenduidig en versnipperd opgeslagen zijn;
- Ondanks de beschikbaarheid en het gebruik van standaard programmatuur die het gegevensbeheer kan faciliteren, worden de methodieken en methoden verschillend toegepast.

3 Informatiebehoefte

3.1 Inleiding

Een belangrijke fase bij het opzetten van een Beheerbedrijf vormt de bepaling van de informatiebehoefte. Tijdens deze fase worden de wensen van de belanghebbenden zichtbaar gemaakt. Het concretiseren van die behoefte is een stap die expliciet wordt genomen omdat een goed geformuleerde informatiebehoefte een duidelijke richting geeft aan de volgende stap, de bepaling van de informatiestrategie, waarin de oplossingsrichting(en) wordt vastgesteld (zie informatiekringloop paragraaf 1.6).

In dit hoofdstuk wordt de informatiebehoefte verder uitgewerkt, waarbij als eerste aandacht wordt geschonken aan de methodiek die is gebruikt om de informatiebehoefte in beeld te krijgen, waarna vervolgens de informatiebehoefte per type belanghebbende verder wordt toegelicht.

3.2 Methodiek

Om de informatiebehoefte inzichtelijk te maken is als eerste in overleg met de opdrachtgever een lijst van belanghebbenden samengesteld. Uitgangspunt hierbij is, dat men verder wil kijken dan regio Zuid-Holland.

Er zijn vier soorten belanghebbenden:

- de Meetdienst Zuid-Holland:
als opdrachtgever en interne klant van het toekomstig Beheerbedrijf;
- afdelingen binnen Directie Zuid-Holland (natte en droge dienstkringen, AVS, APS, TXE, TXG en RXS):
als externe klanten van het toekomstig Beheerbedrijf;
- collega Meetdiensten (Meetdienst Zeeland, Noord-Holland en Directie Noordzee):
die ook heel intensief bezig zijn met de transitie van Meetdienst naar Meet- en Informatiedienst;
- RIKZ:
als centrale DONAR beheerder.

Bij de externe klanten zijn de wensen onderzocht met behulp van interviews. Doordat bij ieder interview dezelfde vragen zijn gesteld, zijn de antwoorden goed met elkaar te vergelijken. Om de betrokkenen de gelegenheid te geven zich goed voor te bereiden op het interview zijn deze vragen ruim voor het interview gegeven aan de te interviewen personen (zie bijlage 2 voor vragenlijst).

De interviews met collega Meetdiensten hebben tot doel om een indruk te krijgen van de ervaringen die zij hebben met de omvorming van Meetdienst naar Meet- en informatiedienst en welke specifieke wensen daarmee gepaard gaan.

RIKZ is als aparte belanghebbende genoemd omdat dit interview speciaal is toegespitst op het DONAR-systeem. De huidige ontwikkelingen rondom dit systeem kunnen interessant zijn voor de opbouw van het Beheerbedrijf.

De interviews zijn afgenomen door de projectleider van de Meetkundige Dienst in aanwezigheid van de projectleider van de Meetdienst. Dit heeft als voordeel

dat de opdrachtgever die de materie kent, nauw betrokken is bij de uitvoering van het project en informatie uit eerste hand kan vernemen.

Een volledig overzicht van de geïnterviewde personen en de verslagen zijn opgenomen in bijlage 3.

De wensen van de Meetdienst Zuid-Holland zelf zijn door de projectleider van de Meetdienst kenbaar gemaakt.

3.3 Huidig gebruik

Iedere gebruiker heeft vanuit zijn eigen taken en verantwoordelijkheden behoeftes aan gegevens, i.e. ruimtelijke gegevens, en gebruikt die ook als dusdanig. Daarom is het goed om verschillende soorten gebruikers van elkaar te onderscheiden.

In onderstaande subparagrafen wordt beschreven welke gegevens op dit moment door wie worden gebruikt om vervolgens aan de hand hiervan een indeling te maken naar type gebruik.

3.3.1 Huidig gebruik van gegevens

De gegevens die op dit moment gebruikt worden, zijn weergegeven in de tabel in bijlage 4. Tevens is hierbij aangegeven:

- wie bronleverancier is (kolom C);
 - tekst in 'rood' wil zeggen dat niet bekend is welke leverancier welke gegevens aanlevert;
 - ? betekent niet bekend of niet ter sprake gekomen;
- welke formaat, systeem en manier van opslag op de gegevens van toepassing is (resp. kolom D, E en F);
 - tekst in 'blauw' wil zeggen dat niet specifiek is benoemd welk formaat, systeem of manier van opslag voor welk gegeven van toepassing is; onderliggende lege cellen zijn dus ook van toepassing;
 - tekst in 'zwart' is specifiek genoemd voor bijbehorend gegeven;
 - ? betekent niet bekend of niet ter sprake gekomen.

Sommige gegevens worden heel specifiek bij één afdeling gebruikt afhankelijk van de taak van de afdeling, bijvoorbeeld bestemmingsplannen door RXS en een DTM door TXE.

Veel gegevens worden echter door meerderen gebruikt, waarbij er verschillen bestaan in de manier van gebruik en dan komt men al snel tot een indeling naar type gebruik (paragraaf 3.3.2).

3.3.2 Huidig functioneel gebruik

Bij de indeling naar type gebruik kan er, volgens [2], een onderscheid gemaakt worden in:

- dataviewers;
- ad-hoc gebruikers;
- specialisten.

Dataviewers

Dataviewers gebruiken de gegevens voornamelijk als illustratiemateriaal. De bewerkingen die worden uitgevoerd op de gegevens blijven beperkt tot het aanpassen van de manier waarop de gegevens worden gepresenteerd. Veel voorkomende werkzaamheden zijn het maken van kaartjes, waarbij eventueel meerdere bestanden worden gecombineerd. Bijvoorbeeld combinatie van de topografische kaart met de kadastrale kaart.

Ad-hoc gebruikers

Deze groep maakt slechts sporadisch, maar vaak wel specialistisch, gebruik van beschikbare GIS-functionaliteiten. Zij gaan in sommige gevallen verder dan alleen het ophalen en selecteren van gegevens. Administratieve gegevens, bijvoorbeeld WVO-info, worden gekoppeld aan basisbestanden en af en toe maken zij een eenvoudige analyse.

Specialisten

Specialisten werken bij wijze van spreken dagelijks met GIS en zijn in staat om ingewikkelde analyses uit te voeren. Zij hebben hiervoor de kennis en middelen.

Op basis van bovenbeschreven kenmerken zijn de klanten als volgt in te delen:

Klant	Type gebruiker
Meetdienst Zuid-Holland	ad-hoc gebruiker
APS	specialist
AV-afdelingen	ad-hoc gebruiker
andere afdelingen van Zuid-Holland	dataviewer

Deze indeling is gebaseerd op de kenmerken die gemiddeld het meest op een afdeling voorkomen. Binnen een afdeling kunnen echter verschillende type gebruikers voorkomen zodat deze indeling ook op individueel niveau te maken is. Zo komen bij de Meetdienst en AV-afdelingen naast ad-hoc gebruikers ook dataviewers voor. Bij andere afdelingen van Zuid-Holland is een klein percentage te typeren als ad-hoc gebruiker. APS kenmerkt zich grotendeels als specialist hetgeen uiteraard niet wil zeggen dat er hier geen kaartjes gemaakt worden. Dit is dan kaartproductie voor eigen gebruik en voor andere afdelingen. Daarnaast wil APS zich steeds meer toeleggen op data-analyse.

3.4 Informatiebehoefte

De interviews bij de klanten moeten antwoord geven op de centrale vraag:

Welke gegevens willen de klanten van de Meetdienst ontvangen?

Onderwerpen die hierbij van belang zijn:

- om wat voor soort gegeven gaat het (soort/vorm/formaat)?;
- op wat voor manier moeten de gegevens opgeslagen en ontsloten worden en met wat voor frequentie beschikbaar gemaakt (hoe lang moet e.e.a. beschikbaar zijn)?;
- zijn er onderlinge koppelingen tussen gegevens voorzien?
- hoe houdt men gegevens actueel?

Wat opvalt tijdens de interviews is dat er weinig concrete wensen naar voren komen over genoemde onderwerpen, m.a.w. over de inhoud van de te beheren gegevens zelf. Veel zaken die worden genoemd hebben betrekking op het huidige gebruik van gegevens, wat het standpunt is t.o.v. de ontwikkeling van het Beheerbedrijf en welke knelpunten er worden gezien bij gegevensbeheer. Reden hiervoor is:

- het ontbreken van een goed overzicht welke gegevens waar in wat voor vorm te verkrijgen zijn; dus het ontbreken van een goed gegevensbeheer;
- nog onvoldoende kennis aanwezig is over het gebruik van ruimtelijke gegevens in relatie met informatiesystemen;

Omdat de behoeften en standpunten voor een aantal klanten hetzelfde is, worden deze zaken in paragraaf 3.4.2. uitgesplitst per type gebruiker (groep van klanten).

Allereerst worden de wensen over de inhoud van de te beheren gegevens die naar voren zijn gekomen tijdens de klantinterviews per klant weergegeven.

3.4.1 Wensen met betrekking tot gegevens

In de tabel in bijlage 5 worden de wensen t.a.v. de inhoud van de te beheren gegevens weergegeven per gebruiker. Hierbij is tevens aangegeven:

- in welk formaat de gegevens gewenst zijn (kolom C);
niet ingevuld betekent dat het niet bekend is of niet ter sprake is gekomen.

3.4.2 Functionele wensen

Dataviewers

Binnen deze groep gebruikers is er een duidelijke behoefte aan actuele gegevens en goede toegankelijkheid, waarbij het overzicht aanwezig is waar zich welke gegevens bevinden, inclusief meta-informatie. Het spreekt (bijna) vanzelf dat dit een goed, liefst centraal, gegevensbeheer vergt met een duidelijke scheiding tussen gebruik en beheer en heldere afspraken hieromtrent.

Ad-hoc gebruikers

Aangezien de wensen in deze groep heel divers kunnen zijn en zij niet dagelijks gebruik maken van GIS-functionaliteiten vergen deze gebruikers veel ondersteuning (ook inhoudelijk) en is er behoefte aan laagdrempelige standaard GIS-pakketten, hetgeen duidelijke consequenties heeft voor de inrichting van het beheer.

Specialisten

APS is de enige afdeling die onder het type specialist valt.

Wensen die door APS zijn genoemd en die tevens gelden voor andere gebruikers:

- performance: de snelheid van raadplegen van geo-informatie mag niet achteruit gaan;
- datastructuur: bestands-/databasestructuur wordt gehandhaafd, bijgehouden of in overleg met APS verbeterd (in verband met draaiende applicaties en macro's);
- standaarden: data wordt opgeslagen volgens geldende standaarden voor geo-informatie binnen RWS (ESRI);
- actualiteit: de actualiteit is gewaarborgd;
- samenwerking: actieve samenwerking tussen APS en de Meetdienst is noodzakelijk.

3.4.3 Opmerkingen

Mede door het ontbreken van een goed georganiseerd gegevensbeheer bij veel klanten én de onervarenheid in de gebruiksmogelijkheden van ruimtelijke gegevens, is niet altijd expliciet aan te geven welke gegevens op dit moment nog ontbreken of wat specifieke wensen zijn t.a.v. de inhoud van de huidige gegevens.

De aanlevering van de gegevens gebeurt in de meeste gevallen van buitenaf en niet altijd langs de juiste weg. Bronleveranciers zijn de afdeling APS of de Meetkundige Dienst voor gegevens uit het Basispakket Geo-gegevens. Het gaat hier meestal om DTB's of kleinschalige kaarten van de Topografische Dienst. Daarnaast zorgt meestal het Kadaster of de afdeling grondzaken (TXG) voor de aanlevering van kadastrale gegevens.

Wat opvalt is dat de aanlevering van de kadastrale gegevens niet uniform is en zelfs langs drie verschillende kanalen (Kadaster, TXG of zelfs de MD) binnenkomt.

Behoudens de kadastrale gegevens worden de gegevens per project aangevraagd door de direct betrokkenen (verantwoordelijke projectleider). Er worden geen concrete wensen genoemd v.w.b. de aanlevering. Zaken die genoemd worden:

- het moet regelmatig;
- via minder schijven;
- met meta-informatie;
- en overzichtelijker.

Gegevensopslag vindt versnipperd plaats. Omdat gegevensbeheer in alle gevallen nog geen formele status heeft, wordt de komst van het Beheerbedrijf alleen maar toegejuicht. Als voordeel wordt het 'one-stop-shopping' principe genoemd, waarbij op één centrale plek kennis en gegevens (informatie) aanwezig en beschikbaar zijn. Er wordt duidelijk gesteld dat de afhankelijkheid geen beperking of nadeel mag worden.

Het Beheerbedrijf moet het 'spin in het web' worden, waarbij het de schakel is tussen leverancier en gebruiker.

3.5 Collega Meetdiensten

Alle geïnterviewde Meetdiensten zijn heel bewust en nadrukkelijk bezig met eerdergenoemde transitie van Meetdienst naar Meet- en Informatiedienst. Men ziet het takenpakket verbreden en verschuiven naar de eindgebruiker van de gegevens en zo ook het beheer. Het idee hierachter is dat door bundeling van activiteiten (centralisatie) de kennisdoorloop meer gestructureerd verloopt. De belangrijkste winst is hierbij dat op het juiste moment de benodigde expertise bij elkaar wordt gebracht en men beter in staat is om aan de klantvraag te voldoen. Men noemt dit ook wel de 'voorwaartse integratie in de bedrijfskolommen'.

Iedere Meetdienst is op dit moment bezig, meestal expliciet in de vorm van een project om het databeheer goed in te richten. De bij alle Meetdiensten voorkomende disciplines ecologie, morfologie en hydrografie zijn nog gescheiden v.w.b. het databeheer. Het is de bedoeling dat ze in de toekomst geïntegreerd worden in één systeem.

Tijdens de gesprekken kwam overduidelijk naar voren dat men de ervaringen op dit gebied wil (of beter gezegd 'moet') delen in de vorm van samenwerkingsprojecten. Dit geeft tevens het bijkomend voordeel van deze interviews aan waarbij door persoonlijk bekendheid te geven aan het project bij de Meetdienst Zuid-Holland, herkenning bij collega Meetdiensten uitnodigt tot delen van kennis en samenwerking in de toekomst (sparringpartners).

Wat opvalt is dat er een duidelijk spanningsveld aanwezig is tussen eigenaar en beheerder omdat de scheidslijn hiertussen niet altijd even helder is. Er moeten duidelijke afspraken gemaakt worden wie eigenaar en wie beheerder is. Hiermee samenhangend moet helder zijn wie verantwoordelijk is voor de bijhouding van meta-informatie.

3.6 RIKZ

Zoals beschreven in paragraaf 3.2 is het interview met RIKZ toegespitst op het DONAR-systeem. De huidige ontwikkelingen rondom dit systeem kunnen interessant zijn voor de opbouw van het Beheerbedrijf.

In mei 2001 is het landelijke project WADI (Water Data Infrastructuur) van start gegaan. Het project is ontstaan uit het idee dat er de komende jaren een

alternatief moet komen voor het huidige DONAR. De projectgroep heeft zich de volgende opdracht gegeven:

"Zorg voor een datamanagement oplossing die beantwoordt aan de behoefte van de klant aan 'natte' Rijkswaterstaat meetgegevens, met als kenmerk toegankelijkheid en waarbij de beschikbare gegevens ten volle benut kunnen worden. Daarbij dienen de belangrijkste varianten te zijn onderzocht en is er een werkbaar compromis gevonden dat een duurzame, beheerbare oplossing biedt voor verschillende klantgroepen."

In december 2001 is de verkennende fase van het project afgerond. Hierin zijn klantprofielen en een communicatieplan opgesteld waarin wordt vastgesteld hoe de klanten benaderd zullen worden. In 2002 zal gestart worden met de definitiefase. Een en ander zal moeten resulteren in een opvolger van het huidige DONAR in 2005.

In dit rapport wordt verder niet expliciet ingegaan op die ontwikkelingen omdat die buiten de scope van dit project vallen.

Meetdiensten spelen een belangrijke rol in de bijhouding omdat zij vanuit de decentrale databases gegevens moeten leveren voor de centrale database. Men stelt zich echter de vraag of de huidige DONAR netwerkconstructie in de huidige vorm moet blijven bestaan. Decentrale DONARs worden niet altijd even goed bijgehouden waarvan de centrale DONAR hinder ondervindt. De motivatie om de decentrale DONARs bij te houden is niet altijd even groot omdat de uitlevering van gegevens als complex en niet altijd als even transparant wordt ervaren. Daarnaast drukken decentrale DONARs op het budget.

Tijdens het interview kwam als interessant aandachtspunt naar voren dat er altijd een spanningsveld aanwezig is tussen *beheerbedrijf* en *informatiedienst*. Hierbij is van belang dat men zich afvraagt wat men wil zijn.

In het algemeen komt het erop neer dat een informatiedienst "scoort" (geld oplevert) terwijl het onderhouden van een beheerbedrijf een opgave is die veel energie (en dus geld) kost en niet direct zichtbaar resultaat oplevert.

Naar aanleiding hiervan is men geneigd te vergeten dat een beheerbedrijf essentieel is voor een informatiedienst. Juist de inrichting van je beheer is belangrijk voor de informatiedienst. Men moet de klanten duidelijk maken dat beheren essentieel is en zorgen dat zij hier geld voor reserveren. Want als dit niet bekend is bij de klanten dan bestaat het gevaar dat het beheer niet goed wordt opgezet. En niet beheren betekent gegevensverlies en dat kost geld.

Samengevat komt het neer op:

- maak duidelijk waar je voor staat: geef aan wat je verwacht, waarom, wat de klant dus niet meer hoeft te doen, wat de meerwaarde is, etc. Promoot de invoering van een beheerbedrijf met bijvoorbeeld productfolders.
- en maak volumeafspraken: spreek met de opdrachtgever af dat hij geld reserveert ook voor eenvoudige informatievragen (bijvoorbeeld kaartjes). Want ook deze vragen kosten tijd en dus geld en maken beheer noodzakelijk. Worden geen volumeafspraken gemaakt dan bestaat de kans dat men "nee" moet verkopen omdat het niet in de planning is opgenomen.

4 Oplossingsrichting

4.1 Inleiding

Een volgende stap in de informatiekringloop na de informatiebehoefte is de informatiestrategie. Concreet betekent dit dat aangegeven wordt welke oplossingsrichting(en) gekozen dient te worden (of kan worden) om aan de wensen van de gebruikers te voldoen.

Ter ondersteuning van deze stap is na de bepaling van de informatiebehoefte een workshop georganiseerd waarvoor alle geïnterviewden zijn uitgenodigd. Tijdens deze workshop zijn de wensen van de gebruikers en mogelijke oplossingsrichting(en) gepresenteerd. Hierbij is de deelnemers de mogelijkheid geboden om hierop te reageren hetgeen heeft geleid tot een verscherping van de oplossingsrichting(en).

In onderstaande paragrafen worden achtereenvolgens de resultaten van de workshop besproken en mogelijke oplossingsrichting(en) aangegeven.

4.2 Resultaat workshop

De workshop is ingedeeld in 3 hoofdonderdelen:

- resultaten interviews;
- kansen en risico's Beheerbedrijf;
- oplossingsrichting(en).

Resultaten interviews

Tijdens de presentatie van de resultaten van de interviews zijn geen noemenswaardige zaken naar voren gekomen waaruit blijkt dat de gebruiker het niet eens is met de uitkomst zoals beschreven in paragraaf 3.3 en 3.4.

Kansen en risico's Beheerbedrijf

M.b.v. groene en rode kaartjes is door alle deelnemers aangegeven wat respectievelijk de kansen en risico's zijn van het toekomstig Beheerbedrijf. Na toelichting van genoemde kansen en risico's door de deelnemers zijn ze zoveel mogelijk geclusterd. Het resultaat hiervan is weergegeven in bijlage 6.

Oplossingsrichting

Bij de presentatie van mogelijke oplossingsrichting(en) is tevens de relatie gelegd naar genoemde kansen en risico's om deze respectievelijk te benutten en te minimaliseren.

Ook dit gedeelte is interactief van opzet geweest en de resultaten hiervan zijn verwerkt in de volgende paragraaf.

4.3 Oplossingsrichting

De oplossingsrichting kan opgesplitst worden in 'inhoud', 'organisatie' en 'techniek'. Per aspect wordt de oplossingsrichting in onderstaande subparagrafen verder uitgewerkt.

De focus ligt hierbij op de korte termijn omdat het Beheerbedrijf zo snel mogelijk operationeel wil zijn.

4.3.1 Inhoud

Het kader m.b.t. de inhoud van het Beheerbedrijf is bij de projectafbakening al bepaald: momenteel in bezit zijnde gegevens bij de Meetdienst Zuid-Holland en het Basispakket Geo-gegevens van de Meetkundige Dienst.

De verdere specificatie van deze gegevens is uitgebreid aan bod gekomen in hoofdstuk 2 en 3.

Het advies is om de gegevens in eerste instantie aan te bieden in de huidige vorm, formaat en frequentie zoals weergegeven in de tabel op bijlage 4.

De implementatie hiervan kan op zeer korte termijn plaatsvinden omdat het om bestaande gegevens gaat die nu nog bij 2 verschillende afdelingen van Directie Zuid-Holland worden beheerd, maar inhoudelijk vooralsnog geen aanpassing behoeven.

Op termijn (na het eerste jaar) zal de set gegevens zich moeten gaan uitbreiden met o.a. de wensen genoemd in paragraaf 3.4.1 (tabel op bijlage 5) én wensen die na de eerste ervaringen met het Beheerbedrijf naar voren komen. Dit laatste kan bijvoorbeeld betekenen dat men een ander formaat wil, de gegevens met een andere frequentie of op een andere manier geleverd wil krijgen.

Daarnaast zijn tussentijdse kleine aanpassingen of uitbreiding van gegevens altijd mogelijk, zoals het leveren van diepteshapefiles (DTM omgezet naar shapefile-formaat voor dienstkringen), waarvan momenteel al een eerste versie is geleverd.

4.3.2 Organisatie

Bij organisatorische aspecten is een belangrijke vraag: 'Hoe het Beheerbedrijf kan worden geïmplementeerd'?

Inkadering van het Beheerbedrijf op het organisatorische vlak is noodzakelijk. Dit kan door een 'volwaardige' geo-gegevensbeheerder aan te stellen die verantwoordelijk wordt voor het datamanagement. Het doel van deze functie is gegevens beheren en ze makkelijker te laten 'stromen' binnen de organisatie.

Net als verschillende soorten gebruikers zijn er ook verschillende soorten beheerders. Volgens [2] zijn er verschillende beheerstaken te onderscheiden. Voor de huidige situatie binnen Zuid-Holland rondom gegevensbeheer en de gewenste situatie van de Meetdienst kunnen meerdere taken door dezelfde persoon (i.e. geo-gegevensbeheerder) worden uitgevoerd.

In eerste instantie is het belangrijk om uitvoering te geven aan:

- Gegevensbeheer;
- Meta-gegevensbeheer;
- Helpdesk;
- Functioneel beheer.

De uitvoering wordt hieronder per onderdeel toegelicht waarbij opgemerkt dat de oplossing vaak in algemene termen beschreven staat. Toespitsing naar de gewenste situatie bij de Meetdienst zal in de loop van het eerste jaar in samenwerking met de geo-gegevensbeheerder verder uitgewerkt moeten worden. Reden hiervoor is:

- dat het een nieuwe functie betreft;
- concrete informatie over de gewenste inhoud van gegevens nog ontbreekt (paragraaf 3.4);
- de Meetdienst liefst zo snel mogelijk operationeel is als Beheerbedrijf;
- specifieke invulling het beste plaatsvindt bij aanvang van het Beheerbedrijf en gedurende het eerste jaar, met dit rapport als basis.

Gegevensbeheer

De taak die hieronder valt is het actueel houden van de (basis)gegevens. Daar komen een aantal zaken bij kijken. Het bewaken van ondermeer de feitelijke invoer van gegevens in de centrale database, het nakomen van de afspraken over mutatiefrequentie, kwaliteit, de beschikbaarheid van de gegevens en de feitelijke invulling van de autorisatieprocedures. Het is mogelijk dat niet iedereen dezelfde rechten heeft voor het gebruik van gegevensbestanden.

Meta-gegevensbeheer

Meta-gegevens zijn gegevens over gegevens. Denk daarbij aan eigenaar, fysieke locatie of omvang van een bestand, gegevens over de manier van inwinning, gegevens over de ouderdom, de schaal, etc. Deze kenmerken worden vastgelegd in een zogenaamde meta-dataset of record (voor technische aspecten zie paragraaf 4.3.3).

Om ruimtelijke gegevens goed te kunnen (blijven) gebruiken is goede meta-informatie onontbeerlijk.

Een belangrijk aspect bij het beheren van meta-gegevens is de actualiteit van de meta-gegevens. Als deze niet goed worden bijgehouden zal het gebruik van het meta-informatiesysteem afnemen. Daarom is belangrijk dat de geo-gegevensbeheerder deze taak goed invult en start met het maken van procedures en werkafspraken. Aanbevolen wordt om richtlijnen op te stellen over hoe en welke gegevens in Geokey ingevoerd gaan worden. De verantwoordelijkheid moet zo laag mogelijk in de organisatie worden gelegd, bijvoorbeeld als onderdeel van een project (meta-gegevens paragraaf binnen projecten).

Helpdesk

Er moet een centraal aanspreekpunt zijn die als contactpersoon optreedt voor de klanten. Het betreft hier een snelle en deskundige hulp voor gebruikers en aanspreekpunt voor nieuwe verzoeken en extra wensen.

Functioneel beheer

Hiermee wordt bedoeld dat er van alle systemen gegevensmodellen opgesteld en beheerd gaan worden. Gegevensmodellen geven inzicht in welke gegevens in informatiesystemen ingebracht, opgeslagen en uitgevoerd worden en hoe deze in relatie tot elkaar staan.

Naast beheerstaken zijn 'draagvlak' en 'samenwerking' belangrijke organisatorische aspecten.

Draagvlak

De invoering van een Beheerbedrijf zal gevolgen hebben voor de werkwijze van de organisatie van heel Directie Zuid-Holland.

Een succesvolle implementatie vraagt om een breed draagvlak binnen Zuid-Holland. De klanten moeten het gevoel hebben dat men betrokken is bij het invoeringsproces van het Beheerbedrijf. Tevens moet men ervoor zorgen dat het nut van de implementatie wordt ingezien.

Veel energie zal er besteed moeten worden aan het inzicht in de mogelijkheden en de meerwaarde die het Beheerbedrijf oplevert. Een officiële aftrap (wellicht in de vorm van een feestje) van het Beheerbedrijf en promotie via intranet, internet en/of folders zijn hiervoor geschikte instrumenten.

Samenwerken

Omdat het beheer en de distributie van ruimtelijke gegevens nu deels nog een taak is van APS en deze taak volledig wordt overgedragen aan de Meetdienst is actieve samenwerking tussen APS en de Meetdienst noodzakelijk.

Daarnaast is het belangrijk om samen met leveranciers en gebruikers intensief samen te werken om concrete afspraken te maken over het aanleveren en uitleveren van gegevens (inhoud, kwaliteit, formaat, frequentie, mutaties, etc).

Omvang

Zoals uit de gekozen bewoordingen al enigszins blijkt, wordt de omvang in fte's van de functie van geo-gegevensbeheerder geschat op 1 fte, te vervullen door 1 persoon. Hieronder staat het concept takenpakket beschreven bij aanvang van de functie en gedurende het eerste jaar.

Takenpakket

Aan de hand van het bovenstaande ziet het takenpakket voor een geo-gegevensbeheerder er als volgt uit:

- eerste aanspreekpunt vormen voor medewerkers van Zuid-Holland ten aanzien van het aanbieden van ruimtelijke gegevens;
- procedures afspreken met lokale informatiebeheerders en eventueel management over toegang tot gegevens en het beheren van metagegevens;
- afstemmen met APS over overname van inkoop van ruimtelijke gegevens;
- overleggen met APS over vastgelegde verantwoordelijkheden m.b.t. de inhoud van gegevens en deze indien nodig opnieuw beschrijven en vastleggen;
- beheren en ontsluiten van ruimtelijke gegevens (zorgdragen voor integriteit, volledigheid en het geautoriseerd gebruik);
- verantwoordelijk voor het verzamelen en vastleggen van meta-gegevens;
- vaststellen van heldere gegevensdefinities;
- verbetering en verder invulling gegeven aan de overzichten op bijlage 4 en 5.

Aandachtspunten

Omdat tijdens het schrijven van het rapport niet inzichtelijk is welke andere mensen/functies actief betrokken worden bij de opbouw van het Beheerbedrijf zijn een aantal taken misschien te verdelen over meerdere personen. De precieze rol- en taakverdeling zal dus nog nader bekeken moeten worden. Omdat het in principe om een nieuwe 'afdeling' gaat met nieuwe functies zal de toegevoegde waarde voor iedereen duidelijk moeten zijn. Het Beheerbedrijf zal daar zelf in belangrijke mate aan moeten bijdragen waarbij de geo-gegevensbeheerder gebruik moet maken van, en samenwerken met lokale informatiebeheerders en uiteraard APS.

4.3.3 Techniek

Het laatste onderdeel van de oplossingsrichting omvat de technische component, die ook weer onder te verdelen is in een aantal aspecten die hieronder verder worden uitgewerkt.

Hardware

De gegevens worden centraal opgeslagen op de server van de Meetdienst. De Meetdienst heeft op dit moment een nieuwe server een aantal weken op proef, waarna bepaald wordt of hij wordt aangeschaft. Onderzocht moet worden of deze server voldoende capaciteit heeft. De server van APS moet hierbij als richtlijn gelden omdat de performance (de snelheid van raadplegen en opvragen van ruimtelijke gegevens) niet achteruit mag gaan. De huidige autorisatieprocedures bij APS en de Meetdienst worden overgenomen en in de loop van het eerste jaar verder ingevuld.

Software

Voor het vastleggen van meta-informatie wordt aanbevolen om het product Geokey te gebruiken. Hiermee kan van elke ruimtelijke gegevensset, onafhankelijk van het systeem, meta-informatie worden vastgelegd. Nadeel is dat de invoer handmatig moet gebeuren en het vastleggen niet in het productieproces zit ingebakken. Vandaar de aandacht vanuit het organisatorisch perspectief.

Met het product ArcCatalog (nieuw onderdeel van ArcInfo8) komt er een hulpmiddel beschikbaar om meta-informatie directer samen met de gegevens zelf te beheren. Voorlopig is ArcCatalog nog gescheiden van Geokey. Er wordt op dit moment (door ESRI) gewerkt aan een synchronisatiemodule om gegevens tussen ArcCatalog en Geokey uit te wisselen.

Een meta-dataset kan worden gemaakt door de zogenaamde "Geokey invoer-wizard" te gebruiken. Deze leest zoveel mogelijk informatie uit de dataset en vraagt in een dialoog met de gebruiker om de nog ontbrekende gegevens, waarbij hij kan worden toegesneden op een bepaalde toepassing of groep gebruikers. Het gaat hier om een beperkt aantal meta-variabelen afgestemd op de CEN-norm speciaal voor Rijkswaterstaat. Helaas werkt de Geokey invoerwizard alleen met shapefiles.

Daarnaast wordt er momenteel ook nog gewerkt (door ESRI) aan een nieuwe versie het pakket SLIM dat evenals de invoer-wizard als doel heeft laagdrempelig meta-informatie aan te bieden. De huidige versie van SLIM is gratis te downloaden van internet. SLIM biedt de mogelijkheid om in XML formaat een beperkt aantal meta-variabelen aan te bieden.

Deze ontwikkeling van ArcCatalog, de invoer-wizard en SLIM moet in de loop van het eerste jaar worden gevolgd en onderzocht of zij toepasbaar zijn voor het Beheerbedrijf.

Een heldere directory-structuur helpt al om de gegevens te ordenen.

De Meetdienst is momenteel bezig met het opzetten van een directory-structuur. Als basis moet men uitgaan van de huidige directory-structuur van APS en van het Geo-loket van de Meetkundige Dienst. In eerste instantie verandert er dus weinig voor de klanten (kan een voordeel zijn in de overgangsfase).

De directory-structuur van APS is opgenomen in het interview verslag van AVS (bijlage 3).

Voor het analyseren, bekijken en goedkeuren van de geografische informatie kan worden aangesloten op de binnen V&W gangbare ESRI-lijn. Het betreft de nieuwe ArcGIS-lijn en de doorgewinterde producten ArcInfo (waaronder modules als Arc, ArcEdit, ArcPlot, GRID en TIN) en ArcView3. Veel werkzaamheden kunnen reeds worden uitgevoerd met ArcView3.*, waarvoor reeds veel extensies (tools) beschikbaar zijn. Een van de extensies is BESTOP. BESTOP is de verkorte naam van een ArcView extensie genaamd "Bestandsopener". BESTOP is door de Meetkundige Dienst in samenwerking met verschillende Regionale Directies, ontwikkeld om op een snelle en vooral eenvoudige wijze bestanden van het Geo-loket te ontsluiten.

Omdat de installatie van BESTOP de mogelijkheid biedt om de gegevens op kwaliteit te controleren, is het gebruik ervan bij de Meetdienst zeker aan te raden.

Binnen Directie Zuid-Holland wordt door de hoofdgroep AV momenteel de Arcview-extensie Bestop gebruikt voor het op eenvoudige wijze openen en presenteren van data uit het basispakket geo-gegevens. Bestop combineert daartoe een aantal extensies met eigen functionaliteit. Geïntegreerd zijn in Bestop de extensies 'MD-DTB-tools' en 'RWS Kaartenmaakextensie'. Er wordt

momenteel in opdracht van de Meetkundige Dienst ook een kaartgenerator ontwikkeld voor ArcGIS.

Voor gebruik van Bestop is een vaste directorystructuur voor alle gebruikers een vereiste. Bij grote veranderingen in het datamodel van gegevens dienen de extensies daaraan te worden aangepast. Voor het nieuwe DTB-Nat zijn aanpassingen aan MD DTB-tools en Bestop nodig. Dat wordt naar verwachting dit jaar gerealiseerd. Door de eisen die Bestop stelt aan de data kan Bestop een hulp zijn bij het controleren van nieuwe bestanden. Voor meer informatie over de mogelijkheden van BESTOP en een installatievoorstel wordt verwezen naar [3].

De uiteindelijke directory- en bestandsstructuur binnen het Beheerbedrijf wordt in samenspraak met APS en andere klanten bepaald. Inrichting is mede afhankelijk van de draaiende applicaties en extensies.

Verstandig is om hierbij niet de applicatie maar de gegevens sturend te laten zijn voor de inrichting van een directory-structuur. Er wordt dus wel rekening gehouden met applicaties, maar ze zijn niet bepalend omdat 'goede' applicaties vaak configureerbaar zijn en de angst voor problemen vaak groter is dan de problemen die een nieuwe structuur zouden kunnen opleveren. Ook hier is afstemming en communicatie weer uitermate belangrijk.

Bestandsnamen moeten bij mutatieleveringen zoveel mogelijk gelijk blijven in verband met de herkenbaarheid, vergelijkbaarheid en omdat applicaties hiernaar verwijzen.

Distributie

Het uitgeven van bestanden wordt voorlopig gedaan via e-mail en/of CD-rom, afhankelijk van het feit of de klanten een netwerkaansluiting hebben (denk aan vaartuigen).

Als de netwerkcapaciteit het toelaat zal in de toekomst alles via het netwerk worden gedistribueerd. Volgens de huidige berichtgeving start men na de zomer van 2002 met het leggen van glasvezel.

ArcIMS (m.b.v. web-mapping) en Citrix zijn hierbij technische mogelijkheden voor ontsluiting. Binnen Zuid-Holland zijn het afgelopen jaar proeven gedaan met Citrix. Het plan van aanpak is beschreven in [4]. De afdeling APS onderzoekt momenteel de mogelijkheid om geo-informatie op kleine schaal voor een aantal projecten via intranet te verspreiden. Ook voor het opzetten van een BPN-GIS wordt gedacht aan een intranet-omgeving.

Tevens wordt op dit moment met APS 'mirroring' getest. Daaruit moet blijken of op een geautomatiseerde wijze updates van decentrale servers vanuit de Meetdienst kunnen worden doorgevoerd.

5 Conclusies en aanbevelingen

Binnen het onderhavige project is de basis gelegd voor de opbouw van een Beheerbedrijf als onderdeel van informatieleverancier.

Het doel is om het beheer en de distributie van ruimtelijke gegevens naar de gebruikers vanuit één centrale plek (i.e. de Meetdienst) te coördineren en uit te voeren, om op die manier te komen tot efficiency verbetering in beheer en duidelijkheid waar welke gegevens te vinden zijn.

Hiervoor zijn aan de hand van klantinterviews binnen Directie Zuid-Holland de wensen van de klanten t.a.v de inhoud en distributie van de te beheren gegevens vastgelegd. De vertaalslag naar een oplossingsrichting die het best bij Directie Zuid-Holland past, is opgesplitst in 'inhoud', 'organisatie' en 'techniek'. Hierbij is rekening gehouden met :

- de visie over geo-informatie binnen Directie Zuid-Holland [5];
- aansluiting bij andere Meetdiensten die eveneens bezig zijn met de omvorming van Meetdienst naar Meet- en Informatiedienst (afstemming en samenwerking);
- de wens van de Meetdienst om zo snel mogelijk operationeel te zijn, dus het aangeven van korte termijnoplossing.
- kennis en ervaring binnen de Meetkundige Dienst op het gebied van de landelijke omvorming van Meetdienst naar Meet- en Informatiedienst.

5.1 Conclusies

In het algemeen geldt dat het huidige gegevensbeheer binnen Directie Zuid-Holland versnipperd is. Er vindt nu op twee gescheiden afdelingen van Directie Zuid-Holland enigszins centraal gegevensbeheer plaats, namelijk de afdeling APS en de Meetdienst. D.w.z. dat de afdeling APS op een centrale server ruimtelijke gegevens, waaronder het Basispakket Geo-gegevens, voor alle gebruikers toegankelijk en beschikbaar stelt. En de Meetdienst slaat gegevens t.b.v. DONAR op een centrale schijf in gebouw 'De Maas' op.

Behalve voor DONAR heeft geen van beide partijen formeel capaciteit voor het beheer en de distributie van gegevens op de afdeling beschikbaar en voert het beheer naast andere taken uit. Hierdoor is er een structureel tekort aan tijd voor het beheer waardoor meta-informatie ad-hoc wordt bijgehouden en de organisatie omtrent het gegevensbeheer ontbreekt.

Daarnaast is bij de andere gebruikers dan APS en de Meetdienst (i.e. RX, TX en AV-afdelingen) het gegevensbeheer op locatie meestal niet centraal geregeld. Bestanden komen vaak voort uit individuele behoefte en daar waar geen centraal gegevensbeheer is geregeld ontstaat wildgroei aan gegevens, dubbele opslag en ondoorzichtig versiebeheer.

De 'insiders' van diverse afdelingen weten wel de weg en maken dan ook gebruik van de centrale voorzieningen bij APS of de Meetdienst, maar voor velen is de weg nog onbekend. Voor diegenen die de weg wel weten is het vaak eenrichtingsverkeer en is niet altijd bekend wat de eindgebruikers met de gegevens doen. Ook dit leidt tot dubbele opslag, ondoorzichtig versiebeheer en verlies aan betrouwbaarheid.

De behoefte aan één centraal opslag- en vooral aanspreekpunt is dan ook zeer groot.

Uit de klantinterviews kunnen de volgende conclusies getrokken worden:

- Veel gegevens die op dit moment gebruikt worden, zijn geschikt voor meervoudig gebruik, m.a.w. deze gegevens worden door meerdere gebruikers gebruikt. Hierbij moet men vooral denken aan topografische kaarten (DTB's en kleinschalige kaarten van de Topografische Dienst), rivierkaarten, peilkaarten en kadastrale kaarten.
- Het merendeel van de gegevens komt van buitenaf waarbij de gegevens niet altijd langs de juiste weg, vaak op persoonlijke titel, binnenkomen. De afdeling APS of de Meetkundige Dienst leveren gegevens uit het Basispakket Geo-gegevens en het Kadaster, de afdeling TXG of in sommige gevallen de MD zorgt voor aanlevering van de kadastrale gegevens.
- Door het ontbreken van goed gegevensbeheer is de manier van opslag niet uniform. Gegevens bevinden zich afhankelijk van de gebruiker op het netwerk, lokaal of zelfs op CD in de kast.
- Er bestaan verschillen in de manier van gebruik van deze gegevens en daardoor is er een onderscheid in verschillende typen gebruikers: 'dataviewers', 'ad-hoc gebruikers' en specialisten.
- Op afdelingsniveau:
 - kenmerkt **APS** zich grotendeels als '**specialist**' die dagelijks met GIS werken en zich naast kaartproductie steeds meer toeleggen op data-analyse.
 - kenmerkt het merendeel van de gebruikers binnen **de Meetdienst** en **de AV-afdelingen** zich als '**ad-hoc gebruikers**'. Zij gaan in sommige gevallen verder dan alleen het ophalen en selecteren van gegevens. Administratieve gegevens worden gekoppeld aan basisbestanden en af en toe maken ze een eenvoudige analyse.
 - kenmerken gebruikers binnen **andere afdelingen** zich meestal als '**dataviewers**'. Zij gebruiken de gegevens voornamelijk als illustratiemateriaal.

Binnen een afdeling komen verschuivingen voor. Zo komen bij de Meetdienst en AV-afdelingen naast ad-hoc gebruikers ook dataviewers voor. En bij andere afdelingen van Zuid-Holland is een klein percentage te typeren als ad-hoc gebruiker.

Wat vooral opvalt is dat binnen AV een duidelijke verschuiving zichtbaar is van dataviewers naar ad-hoc gebruikers.

- Mede door het ontbreken van een goed georganiseerd gegevensbeheer bij veel klanten én de onervarenheid in de gebruiksmogelijkheden van ruimtelijke gegevens, is door veel gebruikers niet expliciet aan te geven welke gegevens op dit moment nog ontbreken of wat specifieke wensen zijn t.a.v. de inhoud van de huidige gegevens.
- Wensen en punten ter verbetering die regelmatig genoemd worden zijn dat de aanlevering van gegevens regelmatig en via minder schijven moet. Daarnaast heeft men duidelijke behoefte aan actuele gegevens en een goede (lieft snelle) toegankelijkheid, waarbij het overzicht aanwezig is waar zich welke gegevens bevinden, inclusief meta-informatie.

5.2 Aanbevelingen

Gelet op de resultaten van de klantinterviews en de workshop kunnen de volgende aanbevelingen voor een succesvolle implementatie gegeven worden:

- Stel een geo-gegevensbeheerder aan die als contactpersoon optreedt naar de gebruikers binnen Directie Zuid-Holland. Hij/zij heeft als kerntaak het fysieke beheer en ontsluiten van ruimtelijke gegevens. Meta-informatie, integriteit, volledigheid en geautoriseerd gebruik van de gegevens zijn hierbij belangrijke aspecten. Daarnaast moet hij/zij actief gaan samenwerken met APS i.v.m. de aanwezige kennis en ervaring bij APS op het gebied van beheer en distributie van ruimtelijke gegevens.
- Start bij de Meetdienst zo snel mogelijk met het aanbieden van de momenteel in bezit zijnde gegevens bij de Meetdienst en het Basispakket Geo-gegevens op de manier zoals dat nu door APS centraal beschikbaar wordt gesteld.
- Gebruik hiervoor de (nieuw aan te schaffen) server van de Meetdienst waarbij nog onderzocht moet worden of deze voldoende capaciteit heeft. De server van APS moet hierbij als richtlijn gelden omdat de performance niet achteruit mag gaan.

Note:

De Meetdienst is zelf al een enige tijd intensief bezig met het opzetten van het Beheerbedrijf. Bovengenoemde drie aanbevelingen zijn dan ook al in gang gezet. De procedure voor het aanstellen van de geo-gegevensbeheerder is opgestart en in maart-april hoopt men een geschikte kandidaat gevonden te hebben en heeft de Meetdienst een nieuwe server een aantal weken op proef. Hiermee samenhangend wordt momenteel gewerkt om het aanbieden van het Basispakket Geo-gegevens vanuit de Meetdienst z.s.m. mogelijk te maken.

- Handhaaf in eerste instantie de huidige directory- en bestandsstructuur van APS.
Overweeg daarnaast de installatie van BESTOP omdat dit de uitwisseling van ruimtelijke gegevens zal vergemakkelijken. Tevens biedt BESTOP de mogelijkheid om de gegevens op kwaliteit te controleren.
- Zorg voor bekendheid en draagvlak door een officiële aftrap van het Beheerbedrijf en promotie via intranet en/of folders. Maak bekend wat het doel van het Beheerbedrijf is, wat de meerwaarde is, wat men van de gebruikers verwacht, waarom en wat de klant dus niet meer hoeft te doen. Maak hierbij gebruik van soortgelijke activiteiten bij de Meetinformatiedienst van Directie Zeeland en RIKZ.
- Laat tot iedereen vertrouwd is geraakt met de nieuwe werkwijze een schaduwbestand (via 'mirroring') aanwezig bij de afdeling APS, maar gebruik dit bestand puur als back-up. M.a.w. het Beheerbedrijf is 'hét nieuwe loket' voor de gebruikers, zodat APS deze taak kan loslaten.
- Het uitgeven van bestanden wordt voorlopig gedaan via e-mail en/of CD-rom, afhankelijk van het feit of de klanten een netwerkaansluiting hebben (denk aan vaartuigen).
Als de netwerkcapaciteit het toelaat zal in de toekomst alles via het netwerk worden gedistribueerd.

-
- Neem in nauwe samenwerking met APS en met dit rapport als basis, kennis van het huidige klantenbestand en haar wensen. Voor het Beheerbedrijf is het belangrijk om te weten wat de klanten met welke gegevens doen, waarom en of er combinaties, verbeteringen e.d. te constateren en benoemen zijn. Op deze manier is het mogelijk om op termijn (na een jaar) het gegevensaanbod te optimaliseren en uit te breiden met specifieke gebruikerswensen. Het verdient de aanbeveling om kleine aanpassingen of toevoegingen tussentijds door te voeren.
 - Maak het project bekend bij ander Meetdiensten en zorg voor afstemming en kennisuitwisseling van soortgelijke trajecten (bijvoorbeeld door samenwerkingsprojecten).

6 Referenties

- [1] N.A. Kinneging, 2001
van Vraag naar Antwoord, Evaluatie pilotprojecten waterbodems, de
informatiekringloop van Meetstrategie 2000+ in praktijk
MD-rapport MDGAP 2001.12, mei 2001
- [2] Meetkundige Dienst
Organisatorische aspecten rondom GIS bij V&W
Basisboek GIS, deel2, september 2000
- [3] Meetkundige Dienst
BESTOP opent de wereld van GIS
MD-productfolder, december 2001
- [4] M. Bons
Pilot centraal aanbieden van ArcGis en ArcView via Citrix
Plan van aanpak, november 2001
- [5] Directie Zuid-Holland
GeoPlatform Directie Zuid-Holland, De Geo-geordend
Plan van aanpak, november 2001

Bijlage 1: Overzicht gegevensbeheer Meetdienst ZH

Bijlage 2 Vragenlijst interviews

Vragenlijst interviews

1. Algemene omschrijving van de afdelingswerkzaamheden.
2. Welke geografisch gerelateerde gegevens worden gebruikt?
 - 2.1 zijn deze gegevens zelf ingewonnen of van buitenaf ontvangen? Indien van buiten, van wie?
 - 2.2 worden de gegevens ontvangen eens per zo veel tijd of op aanvraag? Indien aanvraag: wie vraagt aan? Heeft u niet liever dat de Meetdienst eens per zo veel tijd uitlevert?
 - 2.3 in welke vorm c.q. formaat worden de gegevens aangeleverd (post, e-mail, diskette, CD-rom, DXF, ASCII, DGN, papier, via telefoon,...)?
 - 2.4 kan de aanlevering verbeteren d.m.v. ander formaat, andere frequentie, andere kwaliteit, of anders?
3. Hoe worden de verkregen gegevens ingevoerd en verwerkt tot informatie?
 - 3.1 met welke frequentie?
 - 3.2 welke software wordt hier eventueel bij gebruikt en wat zijn de ervaringen met deze software?
 - 3.3 waar en op wat voor manier worden de gegevens opgeslagen?
 - 3.4 welke bewerkingen vinden erop plaats?
 - 3.5 worden gegevens (regelmatig) gecombineerd, en zo ja welke?
4. Welke geografisch gerelateerde gegevens en/of informatie worden uitgeleverd?
 - 4.1 aan welke instantie?
 - 4.2 met welke frequentie?
 - 4.3 in welke vorm c.q. formaat (e-mail, diskette, CD-rom, DXF, ASCII, DGN, papier, via telefoon,...)?
 - 4.4 hoe wordt de informatie gedistribueerd en welke software wordt hier eventueel voor gebruikt?
 - 4.5 is de eindgebruiker tevreden met de aanlevering of wil hij een ander formaat ontvangen, of vaker een levering ontvangen, of....?

5. Welke geografisch gerelateerde informatie ontbreekt er volgens u op dit moment?

5.1 waar wilt u deze voor gebruiken?

5.2 kan deze informatie met de bestaande systemen en/of gegevens gegenereerd worden? En met de huidige systemen ook gebruikt worden?

5.3 in welke vorm c.q. formaat wilt u deze hebben?

6. Bent u tevreden over het huidige gegevensbeheer m.b.t. geografisch gerelateerde gegevens binnen uw organisatie?

7. Wat verandert er volgens u als de Meetdienst Zuid-Holland een aantal voor u benodigde geografisch gerelateerde gegevens centraal gaat beheren en structureren?

7.1 wat zijn volgens u de voordelen en/of verbeteringen?

7.2 zijn er in dit kader ook minpunten te verwachten?

7.3 wat vindt u binnen deze optiek essentieel? Heeft u in dit kader randvoorwaarden?

Bijlage 3 Overzicht geïnterviewde personen en gespreknotities

Overzicht geïnterviewde personen

Organisatie – afdeling	Persoon	telefoonnummer
DZH – APS	Ernst Lofvers	010 – 4026340
	Leen van Sintmaartensdijk	
DZH – AVS	Martin Manni	010 - 4026586
	Kees Jolmers	
	Ad van Zanten	
DZH – AVH	Gijsbert Snijder	
	Gijs van Dijk	0187 – 497200
	Linus Hoek	
DZH – AVM	Dave Brouwer	078 – 6484900
DZH – AVN	Jan Dragt	010 – 4363433
	Marco Kroos	
DZH – VIV	Aad van der Voort	010 – 4026206
DZH – VME	Ben Otte	010 - 5061660
	Dick Brevoord	
DZH – TXE	Hans Bosman	010 – 4026482
DZH – TXG	Don Nelwan	
DZH – RXS	Peter van der Ham	010 – 4026568
	Ina Stal	
DNZ – NIV	Raymond Feron	070 – 3366600
	Ricardo Catalan	
DNH – ANI	Michel Bontebal	0255 – 545621
	Albert Ketner	
	Tanja Heringa	
DZL – RWM	Etienne Gosens	0118 – 422000
RIKZ – ITT	Jan van Schoonhoven	070 - 3114311
	Ronald Marseille	
	Peter Heinen	

Afdeling: APS, Ernst Lofvers en Leen van Sintmaartensdijk

Datum: maandag 3 september 2001

1. Algemene omschrijving van de afdelingswerkzaamheden.

De **hoofdgroep AP** (Planvorming Water) geeft inhoud en richting aan het integraal water- en kustbeheer in het Benedenrivierengebied. Dit op basis van beleid en ruimtelijke planning en op basis van de eigenschappen en kenmerken van het gebied.

De **afdeling APS** (Watersysteemkennis) benadert de vormgeving aan integraal waterbeheer vanuit een technisch wetenschappelijke invalshoek. De huidige taken van de afdeling zijn:

- kennis van het waterhuiskundig en morfologisch functioneren van het beheersgebied;
- voorbereiden van de sanering van vervuilde waterbodems in het gebied;
- bijdragen aan werkzaamheden van andere afdelingen en dienstkringen door het inbrengen van proceskennis en gebiedsinformatie; als bijkomende taak verzorgen van de ICT-producten voor de primaire werkprocessen van de hoofdafdeling;
- beheren van de geografische basisinformatie.

2. Welke geografisch gerelateerde gegevens worden gebruikt?

Omdat APS als taak het beheer van geografische basisinformatie heeft, wordt het gebruik en beheer tijdens deze vraag als hetzelfde gezien.

De geografische gegevens die gebruikt worden zijn:

- basispakket Geo-gegevens van de Meetkundige Dienst (MD);
- ecologische gegevens;
- morfologie;

Het basispakket Geo-gegevens wordt compleet beheert behoudens de kadastrale informatie. Oorzaak hiervan is dat deze niet consequent wordt toegestuurd. Andere afdelingen krijgen ook kadastrale informatie toegestuurd door diverse partijen (MD, kadaster, gemeente), waarvan het overzicht niet altijd aanwezig is.

De MD onderzoekt momenteel wat het meest gangbare formaat is voor uitlevering van kadastrale gegevens.

2.1 zijn deze gegevens zelf ingewonnen of van buitenaf ontvangen? Indien van buiten, van wie?

Een enkele keer worden gegevens zelf gedigitaliseerd. Het merendeel van de gegevens wordt van buitenaf ontvangen, meestal op projectbasis. Leveranciers zijn:

- MD;
- RIKZ;
- RIZA;
- Meetdienst DZH.

2.2 worden de gegevens ontvangen eens per zo veel tijd of op aanvraag? Indien aanvraag: wie vraagt aan? Heeft u niet liever dat de Meetdienst eens per zo veel tijd uitlevert?

Per project worden gegevens aangevraagd en geleverd. Deze taak valt onder de verantwoordelijkheid van de verantwoordelijke projectleider van het desbetreffende project.

De gegevens worden naderhand bij de afdeling APS centraal opgeslagen.

De uitlevering via de Meetdienst is zeer welkom, zeker het basispakket Geo-gegevens van de MD, en wordt nadrukkelijk onderschreven. Sterker nog, APS is één van de initiators van dit project.

2.3 in welke vorm c.q. formaat worden de gegevens aangeleverd (post, e-mail, diskette, CD-rom, DXF, ASCII, DGN, papier, via telefoon,...)?

Naast genoemde vormen worden regelmatig gegevens aangeleverd volgens de geldende standaarden voor geo-informatie binnen Rijkswaterstaat (ESRI-produkten), i.c. e00-formaat, shapes en coverages.

2.4 kan de aanlevering verbeteren d.m.v. ander formaat, andere frequentie, andere kwaliteit, of anders?

De aanlevering loopt vaak via veel schijven en kanalen, met name als het gaat om basisgegevens van de MD. De volledigheid van deze bestanden wordt niet altijd als even goed ervaren en ziet men als inconsequent. Daarnaast ontbreekt vaak de meta-informatie van deze bestanden.

Er wordt nadrukkelijk op gewezen dat bovengenoemde inconsequenties APS veel inspanning en tijd kosten, en hopen dat dit door de Meetdienst opgelost zou kunnen worden.

De aanlevering vindt nu veelal plaats middels CD-rom, up-dates via internet of intranet wordt als verbetering opgemerkt.

3. Hoe worden de verkregen gegevens ingevoerd en verwerkt tot informatie?

3.1 met welke frequentie?

In principe dagelijks en is sterk afhankelijk per project.

3.2 welke software wordt hier eventueel bij gebruikt en wat zijn de ervaringen met deze software?

De ESRI-produkten, Arc/Info en ArcView worden hiervoor gebruikt, waarvan ArcView de laatste tijd het meest.

3.3 waar en op wat voor manier worden de gegevens opgeslagen?

De gegevens worden binnen een UNIX-omgeving opgeslagen op een centrale server, die middels een eenvoudige netwerkverbinding voor iedereen binnen DZH toegankelijk is.

3.4 welke bewerkingen vinden erop plaats?

De meest voorkomende bewerkingen zijn het maken van kaartpresentaties en analyses.

3.5 worden gegevens (regelmatig) gecombineerd, en zo ja welke?

De gegevens worden gevarieerd gecombineerd, dit kan per project verschillen.

4. Welke geografisch gerelateerde gegevens en/of informatie worden uitgeleverd?

Alle geografische basisgegevens die bij APS worden beheerd en onderhouden.

4.1 aan welke instantie?

- In het algemeen aan gebruikers uit de gehele organisatie van de Directie, maar voornamelijk aan de hoofdgroep AP.
- Bureaus die projecten uitvoeren voor de Directie.

4.2 met welke frequentie?

Is projectafhankelijk.

4.3 in welke vorm c.q. formaat (e-mail, diskette, CD-rom, DXF, ASCII, DGN, papier, via telefoon,...)?

Naast alle genoemde vormen en formaten ook e00, shapes, coverages en enkele uitleveringen via tape.

4.4 hoe wordt de informatie gedistribueerd en welke software wordt hier eventueel voor gebruikt?

Zie ook vraag 4.3. Meestal vindt distributie plaats via CD-rom inclusief een begeleidende brief ter ondertekening om te regelen dat de gegevens alleen voor intern gebruik zijn, en moeten worden vernietigd na gebruik.

Er is geen specifieke software voor.

4.5 is de eindgebruiker tevreden met de aanlevering of wil hij een ander formaat ontvangen, of vaker een levering ontvangen, of....?

Over algemeen constateert men dat de eindgebruiker tevreden is met de aanlevering. Er is weinig of geen vraag naar 'exotische' formaten of anderszins. Gezien de toenemende vraag naar geo-informatie en het groeiende belang ervan binnen de projecten staat vergroten van de actualiteit hoog op het verlanglijstje.

5. Welke geografisch gerelateerde informatie ontbreekt er volgens u op dit moment?

Hier wordt nadrukkelijk meta-informatie genoemd. Daarnaast een volledig DTB en hoogtebestand (AHN).

5.1 waar wilt u deze voor gebruiken?

Meta-informatie wil men gebruiken voor efficiënte ontsluiting van gegevens. DTB en AHN voor de werkprocessen.

5.2 kan deze informatie met de bestaande systemen en/of gegevens gegenereerd worden? En met de huidige systemen ook gebruikt worden?

Meta-informatie kan met Geo-key gevuld worden echter capaciteitsproblemen leiden tot 'ad hoc' bijhouden.

DTB en AHN zijn onderdeel van het basispakket Geo-gegevens van de MD en kan men niet zelf genereren, maar wel gebruiken met de huidige systemen.

5.3 in welke vorm c.q. formaat wilt u deze hebben?

6. Bent u tevreden over het huidige gegevensbeheer m.b.t. geografisch gerelateerde gegevens binnen uw organisatie?

APS is zelf de beherende afdeling als het gaat om gegevensbeheer van geografisch gerelateerde gegevens. Over de opzet en invulling hiervan is men over het algemeen genomen tevreden.

Met name de korte lijnen worden als positief ervaren, de communicatie en uitvoering loopt over weinig schijven. Opgemerkt wordt nog dat het beheer formeel niet goed geregeld is. Hier moet verbetering in worden aangebracht.

7. Wat verandert er volgens u als de Meetdienst Zuid-Holland een aantal voor u benodigde geografisch gerelateerde gegevens centraal gaat beheren en structureren?

Er komt dan meer tijd vrij voor het uitvoeren van projecten en men kan zich meer richten op de adviesfunctie rondom geografische informatie binnen deze projecten.

7.1 wat zijn volgens u de voordelen en/of verbeteringen?

Zie vraag 7.

7.2 zijn er in dit kader ook minpunten te verwachten?

Zie vraag 7.3. Eisen/wensen en randvoorwaarden.

7.3 wat vindt u binnen deze optiek essentieel? Heeft u in dit kader randvoorwaarden?

Antwoorden en opmerkingen die betrekking hebben op deze vraag zijn tijdens het interview regelmatig genoemd en worden hieronder opgesomd.

Essentieel is dat APS er op vooruit gaat m.b.t. het structurele tijdsprobleem voor het beheer, dus d.w.z. dat men er minder werk aan overhoudt.

Opgemerkt wordt dat de voorgestelde scheiding (overdracht) tussen APS en de Meetdienst een lastige klus is v.w.b. de organisatorische inbedding. Mede hierom moet alles goed en helder omschreven worden. Een heldere definitie van te beheren gegevens wordt belangrijk gevonden omdat taakspecifieke basisinformatie pas op termijn wordt overgedragen. Daarnaast moeten de verantwoordelijkheden m.b.t. de inhoud van gegevens en bestanden goed omschreven worden en vastliggen.

Belangrijk is om naast meta-informatie bij te houden welke applicaties en extensies er aanwezig zijn, omdat wijziging van vorm en inhoud van de bestanden misschien ook moet leiden tot aanpassing van de databasestructuur of de applicatie/extensie.

Als laatste wordt opgemerkt dat er niet bezuinigd mag worden op netwerkcapaciteit. De distributie van gegevens staat voorop. Als technische mogelijkheden voor ontsluiting worden ArcIMS en Citrix genoemd.

Als aanvullende informatie wordt een document van APS uitgereikt m.b.t. de overdracht van geografische basisinformatie van APS naar de Meetdienst (zie bijlage X).

Naast probleembeschrijving en doel worden hier tevens de randvoorwaarden gesteld die voortkomen uit de huidige werkomgeving:

- performance: de snelheid van raadplegen van geo-informatie mag niet achteruit gaan;
- datastructuur: bestands-/databasestructuur wordt gehandhaafd, bijgehouden of in overleg met APS verbeterd (in verband met draaiende applicaties en macro's);
- standaarden: data wordt opgeslagen volgens geldende standaarden voor geo-informatie binnen RWS (ESRI), doch in principe als coverage;
- actualiteit: de actualiteit is gewaarborgd;
- samenwerking: actieve samenwerking tussen APS en de Meetdienst is noodzakelijk.

Afdeling: TXE en TXG, Hans Bosman en Don Nelwan

Datum: maandag 5 september 2001

1. Algemene omschrijving van de afdelingswerkzaamheden.

De **hoofdafdeling TX** (Realisatie Werken) levert produkten op het gebied van voorbereiding en uitvoering van droge en natte infrastructuur-projecten. De **afdeling TXE** (Engineering) ontwerpt en rekent, maakt tekeningen en bestekstekeningen voor de uitvoering. TXE omvat een ondersteunende unit en 3 onderafdelingen, waarvan **TXE-I** (Automatisering Ontwerpen) er één is. Zij verzorgen software en data t.b.v. andere afdelingen binnen TX. Hierbij moet men denken aan CAD-systemen, printers, plotters, databeheer, e.d. Ze zijn verantwoordelijk voor de algemene voorziening en niet voor de data-inhoud.

De **afdeling TXG** (Grondzaken) is verantwoordelijk voor het kadastrale beheer en zorgt voor de juiste gegevens omtrent eigendommen.

2. Welke geografisch gerelateerde gegevens worden gebruikt?

Bij de afdeling TXE worden onderstaande gegevens gebruikt:

- Topografische ondergronden in raster formaat, ze worden als TIF-bestand in Autocad ingelezen;
- Digitale Terrein Modellen (DTM);
- Digitale foto's.

Bij de afdeling TXG:

- DTB-Wegen;
- Grensinfo-bestanden in DXF-formaat;
- Rivierkaarten, gedeeltelijk digitaal.

2.1 zijn deze gegevens zelf ingewonnen of van buitenaf ontvangen? Indien van buiten, van wie?

De foto's worden zelf ingewonnen, echter het merendeel van de gegevens wordt van buitenaf ontvangen, meestal op projectbasis. Leveranciers zijn de Meetkundige Dienst voor de DTM's en APS voor de DTB's en de topografische ondergronden.

2.2 worden de gegevens ontvangen eens per zo veel tijd of op aanvraag? Indien aanvraag: wie vraagt aan? Heeft u niet liever dat de Meetdienst eens per zo veel tijd uitlevert?

Per project worden gegevens door TXE aangevraagd en geleverd.

De grensinfo-bestanden worden ontvangen van Jan den Hollander (MD-TGFG). Hierbij wordt de opmerking gemaakt dat dit eigenlijk via het Geoloket zou moeten gebeuren.

Over een centrale beheersrol door de Meetdienst ontstaat een aardige discussie omdat men nog niet overtuigd is van de voordelen die een dergelijke rol met zich meebrengt. Na uitleg van de MD ziet men uiteindelijk toch de positieve kanten van een centraal gestructureerd beheer van gegevens en de distributie van de beheerde gegevens naar gebruikers. Belangrijke voorwaarde hierbij vindt men een goede communicatie tussen Meetdienst en eigenaar van de gegevens enerzijds en Meetdienst en gebruikers anderzijds. Er moeten heldere afspraken gemaakt worden en de verantwoordelijkheden moeten op de juiste plek liggen. Een voorbeeld hierbij is dat de verantwoordelijkheid over de inhoud van het bestand en het aanleveren van meta-informatie naar de Meetdienst bij de eigenaar van het bestand moet liggen. De Meetdienst zorgt er dan weer voor dat de juiste en meest actuele gegevens bij de gebruiker terecht komen.

2.3 in welke vorm c.q. formaat worden de gegevens aangeleverd (post, e-mail, diskette, CD-rom, digitaal, DXF, ASCII, DGN, papier, via telefoon,.....)?
Alle hier boven genoemde vormen komen voor.

2.4 kan de aanlevering verbeteren d.m.v. ander formaat, andere frequentie, andere kwaliteit, of anders?

De afdeling TXE noemt geen expliciete verbeteringen. Wel wordt opgemerkt dat een hogere snelheid van levering wenselijk is, van bijvoorbeeld een DTM.

Voor TXG is een grotere frequentie van levering van grensinfo-bestanden welkom.

3. Hoe worden de verkregen gegevens ingevoerd en verwerkt tot informatie?

Aan de hand van een ontwerp wordt een model (digitale tekening) gegenereerd dat in het veld wordt uitgevoerd. Tijdens de uitvoering wordt alles ingemeten en verwerkt tot revisie modellen (dit is de revisie-tekening). Op deze manier heeft men snel inzicht in zaken zoals hoeveelheden, afwijkingen e.d. Deze manier van werken wordt ook wel het VARI-systeem genoemd.

3.1 met welke frequentie?

Dit is sterk afhankelijk per project.

3.2 welke software wordt hier eventueel bij gebruikt en wat zijn de ervaringen met deze software?

De software die hierbij gebruikt wordt is:

- MX;
- Autocad.

De ervaringen hiermee zijn zeer goed en bij TXE gaat men tevens kijken naar Autocad-Map.

3.3 waar en op wat voor manier worden de gegevens opgeslagen?

De gegevens worden opgeslagen op microfilm (Rijksarchief) en tape en CD-roms.

3.4 welke bewerkingen vinden erop plaats?

Binnen MX wordt een 3D-ontwerp automatisch verwerkt tot een tekening. Zie ook boven.

Er wordt niet volgens de RTW-systematiek (Richtlijnen Tekeningen Waterstaat) gewerkt omdat dit niet aansluit op de MX werkmethode die hoofdzakelijk wordt gebruikt.

3.5 worden gegevens (regelmatig) gecombineerd, en zo ja welke?

Er worden bij TXE geen bestanden gecombineerd, de bestanden worden gebruikt als basis voor ontwerpwerkzaamheden.

4. Welke geografisch gerelateerde gegevens en/of informatie wordt uitgeleverd?

4.1 aan welke instantie?

- Aan interne gebruikers binnen de hoofdafdeling TX;
- Aan bureaus die projecten uitvoeren voor de hoofdafdeling TX.

4.2 met welke frequentie?

Dit is projectafhankelijk.

4.3 in welke vorm c.q. formaat (e-mail, diskette, CD-rom, digitaal, DXF, ASCII, DGN, papier, via telefoon,...)?

Kaarten en tekeningen worden alleen in analoge vorm uitgeleverd, omdat men digitaal wijzigingen kan aanbrengen. Het eerder genoemde model is het eigenlijke ontwerp, en een tekening wordt gezien als een aftreksel hiervan. Uitzetgegevens worden wel digitaal uitgeleverd, eventueel in MX-formaat.

4.4 hoe wordt de informatie gedistribueerd en welke software wordt hier eventueel voor gebruikt?

Distributie vindt op verschillende manieren plaats:

- e-mail;
- CD-rom;
- post e.d.

4.5 is de eindgebruiker tevreden met de aanlevering of wil hij een ander formaat ontvangen, of vaker een levering ontvangen, of....?

De eindgebruiker is tevreden met de aanlevering en heeft geen aanvullende wensen.

5. Welke geografisch gerelateerde informatie ontbreekt er volgens u op dit moment?

Voor TXG zijn onderstaande gegevens wenselijk:

- DTB-nat;
- milieugegevens.

Voor TXE:

- fotobeelden van de weg met uitgebreide informatie over het wegmeubilair;
- bodemgegevens;
- kabels en leidingen.

5.1 waar wilt u deze voor gebruiken?

Milieugegevens wil men gebruiken voor grondaankopen.

De gegevens die TXE wenst zijn m.n. nodig als aanvulling op ontwerpgegevens.

5.2 kan deze informatie met de bestaande systemen en/of gegevens gegenereerd worden? En met de huidige systemen ook gebruikt worden?

De gegevens zijn eventueel beschikbaar via persoonlijke contacten, maar het is wenselijk om ze centraal en gestructureerd beschikbaar te hebben. De gegevens kunnen met de huidige systemen worden gebruikt.

5.3 in welke vorm c.q. formaat wilt u deze hebben?

In Autocad-formaat.

6. Bent u tevreden over het huidige gegevensbeheer m.b.t. geografisch gerelateerde gegevens binnen uw organisatie?

Men is tevreden omdat men toegang heeft tot de centrale server van APS. Leen van Sintmaartensdijk (APS) is hier gegevensbeheerder van.

7 Wat verandert er volgens u als de Meetdienst Zuid Holland een aantal voor u benodigde geografisch gerelateerde gegevens centraal gaat beheren en structureren?

7.1 wat zijn volgens u de voordelen en/of verbeteringen?

De voordelen zijn:

- centrale opslag;
- duidelijkheid welke gegevens aanwezig zijn en waar ze te verkrijgen zijn;

-
- meer gebruik van meta-informatie.

7.2 zijn er in dit kader ook minpunten te verwachten?

De snelheid wordt als minpunt genoemd.

7.3 wat vindt u binnen deze optiek essentieel? Heeft u in dit kader randvoorwaarden?

Hierbij worden een aantal zaken genoemd:

- de betrouwbaarheid en de actualiteit;
- alles is goed als het maar werkbaar is met een acceptabele performance;
- de regel is afspraak = afspraak;
- zie ook opmerking vraag 2.2.

Afdeling RXS, Peter van der Ham en Ina Stal

Datum: maandag 5 september 2001

1. Algemene omschrijving van de afdelingswerkzaamheden.

De afdeling RXS (Ruimtelijke Ordening Bestuur en Strategie) valt onder de hoofdafdeling RX (Openbaar bestuur & Juridische zaken) en bestrijkt de drie taakgebieden Ruimtelijke Ordening, Ruimtelijk Bestuursrecht en Strategie en bestuur.

Vanuit deze 3 invalshoeken houdt de afdeling zich in hoofdzaak bezig met het toetsen van allerlei plannen (bestemmingsplannen, streekplannen, structuurplannen, e.d.) aan V&W beleid en belangen RWS beheersobjecten.

2. Welke geografisch gerelateerde gegevens worden gebruikt?

De geografische gegevens die gebruikt worden:

- Het TOP25000 vector bestand;
- Bodemkaart van de rivieren;
- Bestemmingsplannen;
- Streekplannen;
- Structuurplannen;
- Bouwplannen;
- Bestuurlijke grenzen;
- Beheergrenzen.

2.1 zijn deze gegevens zelf ingewonnen of van buitenaf ontvangen? Indien van buiten, van wie?

Geen van de gegevens worden zelf ingewonnen. De topografische ondergronden worden ontvangen van de afdeling APS. Hiertoe heeft men toegang tot de centrale server van APS (UNIX-omgeving).

De plannen worden ontvangen van provincies en gemeenten.

2.2 worden de gegevens ontvangen eens per zo veel tijd of op aanvraag?

Indien aanvraag: wie vraagt aan? Heeft u niet liever dat de Meetdienst eens per zo veel tijd uitlevert?

De digitale gegevens van de provincies worden wekelijks per e-mail ontvangen. De gegevens die beschikbaar zijn via APS worden per project aangevraagd en geleverd.

2.3 in welke vorm c.q. formaat worden de gegevens aangeleverd (post, e-mail, diskette, CD-rom, digitaal, DXF, ASCII, DGN, papier, via telefoon,...)?

De gegevens van buiten de directie (provincies, gemeenten, e.d.) worden in verschillende vormen aangeleverd, waarin men steeds meer een verschuiving ziet van analoge vorm naar digitale vorm.

Gegevens worden aangeleverd inclusief Shape-files, dit voor verwerking met ArcView.

De plannen van Provincie en Gemeenten komen nog steeds per post; naar verwachting straks ook via e-mail en intranet.

2.4 kan de aanlevering verbeteren d.m.v. ander formaat, andere frequentie, andere kwaliteit, of anders?

De aanlevering van plannen loopt via een aantal schijven en kanalen. Zo gaan de bestemmingsplannen van de gemeenten eerst naar de provincie en via de provincie naar directie Zuid-Holland. Digitale aanlevering ziet men als grote verbetering, waarbij het snel beschikbaar hebben van gegevens heel wenselijk is.

Het centraal beschikbaar hebben van gegevens via de centrale server van APS vindt men belangrijk. Op dit moment is men hierover tevreden vanwege de (interne) korte lijnen, d.w.z. dat men op basis van persoonlijk contact snel de gegevens beschikbaar heeft.

3. Hoe worden de verkregen gegevens ingevoerd en verwerkt tot informatie?

Men maakt steeds meer gebruik van topografische ondergronden, waarop de bestemmingsplannen worden afgebeeld. Binnen het IBB (Informatiebouw en Bestemmingsplannen) worden ook al koppelingen gelegd tussen geografische gegevens en administratieve gegevens.

Ontvangen bestemmingsplannen worden door RX en andere afdelingen (bijvoorbeeld bij TX) getoetst en wijzigingen worden per brief doorgegeven aan de betreffende gemeente. De gemeente blijft eindverantwoordelijk voor de aanpassing.

3.1 met welke frequentie?

De plannen die wekelijks worden ontvangen van de provincie worden ook wekelijks verwerkt tot informatie. Daarnaast is het invoeren en verwerken sterk afhankelijk per project.

3.2 welke software wordt hier eventueel bij gebruikt en wat zijn de ervaringen met deze software?

Bij de verwerking worden de volgende systemen gebruikt:

- het IBB systeem (Informatiebouw en Bestemmingsplannen);
- ArcView.

Uitwisseling hiertussen vindt plaats m.b.v. shape-files.

3.3. waar en op wat voor manier worden de gegevens opgeslagen?

Digitaal en analoog.

Digitale gegevens worden hoofdzakelijk binnen IBB opgeslagen.

3.4 welke bewerkingen vinden erop plaats?

Opmerkingen van andere afdelingen (bijvoorbeeld TX) worden op dit moment nog veelvuldig analoog aangegeven, hetgeen op soortgelijke wijze wordt doorgegeven aan de betreffende gemeente. Zelf doet RX geen aanpassing.

3.5 worden gegevens (regelmatig) gecombineerd, en zo ja welke?

DZH-gegevens bestanden worden nog niet gecombineerd met bestemmingsplangegevens, wel worden ze als toetslagen gebruikt.

4. Welke geografisch gerelateerde gegevens en/of informatie wordt uitgeleverd?

Nu nog niet; naar verwachting in afzienbare termijn wel en dan voornamelijk bestemmingsplannen.

4.1 aan welke instantie?

In de toekomst aan afdelingen van de Directie, gemeenten, provincies en projectbureaus.

4.2 met welke frequentie?

4.3 in welke vorm c.q. formaat (e-mail, diskette, CD-rom, digitaal, DXF, ASCII, DGN, papier, via telefoon,...)?

Vaak in analoge vorm, maar met toenemende mate digitaal.

4.4 hoe wordt de informatie gedistribueerd en welke software wordt hier eventueel voor gebruikt?

Zie boven.

4.5 is de eindgebruiker tevreden met de aanlevering of wil hij een ander formaat ontvangen, of vaker een levering ontvangen, of....?

Graag wil men naar de digitale uitlevering.

5. Welke geografisch gerelateerde informatie ontbreekt er volgens u op dit moment?

Een aantal bestanden die ontbreken of wenselijk zijn:

- Kadastrale gegevens zijn zeer wenselijk;
- Wegenkaarten, bijvoorbeeld DTB-wegen;
- Luchtkwaliteit gegevens;
- Milieu gegevens;
- Bodemkaarten;
- Geprojecteerde rijkswegen van TX (ontwerpen).

5.1 waar wilt u deze voor gebruiken?

Aanvullende informatie.

5.2 kan deze informatie met de bestaande systemen en/of gegevens gegenereerd worden? En met de huidige systemen ook gebruikt worden?

De gegevens zijn nu wel via persoonlijke contacten beschikbaar, maar het is wenselijk om ze centraal en gestructureerd beschikbaar te hebben.

5.3 in welke vorm c.q. formaat wilt u deze hebben?

Bijvoorkeur shape-formaat.

6. Bent u tevreden over het huidige gegevensbeheer m.b.t. geografisch gerelateerde gegevens binnen uw organisatie?

Er is binnen RX nog niks geregeld m.b.t. het gegevensbeheer van geografisch gerelateerde gegevens. Vanuit IBB goed.

7 Wat verandert er volgens u als de Meetdienst Zuid Holland een aantal voor u benodigde geografisch gerelateerde gegevens centraal gaat beheren en structureren?

7.1 wat zijn volgens u de voordelen en/of verbeteringen?

Het snel beschikbaar hebben van geo-informatie.

7.2 zijn er in dit kader ook minpunten te verwachten?

Onbekend.

7.3 wat vindt u binnen deze optiek essentieel? Heeft u in dit kader randvoorwaarden?

Er zijn geen expliciete randvoorwaarden genoemd.

Het is duidelijk dat ook de afdeling RXS tot de conclusie komt dat (de beschikbaarheid van) geo-informatie steeds belangrijker wordt voor de verschillende werkprocessen. Hierbij vindt men het snel beschikbaar hebben van actuele gegevens essentieel.

Als laatste wordt opgemerkt dat bestemmingsplannen in aanmerking komen om centraal te beheren bij de Meetdienst.

Daarnaast wordt het beschikbaar hebben van digitale gegevens, m.n. wegen, van aansluitende regionale directies nadrukkelijk als wens genoemd.

Tot slot wordt aangegeven dat men binnen directie Zuid-Holland zoveel mogelijk streeft naar standaarden voor de verdere ontwikkeling op het gebied van inrichting van systemen. Dit ook i.v.m. de communicatie tussen verschillende systemen van verschillende organisaties. De ontwikkelingen omtrent het IMRO (Informatie Model Ruimtelijke Ordening) worden dan ook op de voet gevolgd.

Afdeling AVM, Dave Brouwer

Datum: maandag 10 september 2001

1. Algemene omschrijving van de afdelingswerkzaamheden.

De **hoofdgroep AV** (Beheer Natte Infrastructuur) is in het bijzonder gericht op de beleidsuitvoering van het integraal waterbeheer. Het accent ligt op het beheer en onderhoud van de Rijkswateren in het Benedenrivierengebied, het nautische beheer, het beheer van baggerspeciedepots voor verontreinigde baggerspecie en de bediening van kunstwerken.

Naast 2 afdelingen bevat de hoofdgroep 3 dienstkringen. De werkzaamheden van de dienstkringen sluiten aan op bovengenoemde taken en hebben zijn voornamelijk operationeel van karakter.

Naast de functie van vergunninghandhaver, m.n. op het gebied van WVO (Wet Verontreiniging Oppervlaktewateren) en waterstaatswerken, is de heer Brouwer tevens contactpersoon en trekker van Gis-werkzaamheden bij de dienstkring.

2. Welke geografisch gerelateerde gegevens worden gebruikt?

De geografische gegevens die gebruikt worden zijn:

- Topografische kaarten;
- Kadastrale kaarten;
- Rivierkaarten;
- Peilkaarten (dieptegegevens).

Opmerking kadastrale kaarten:

V.w.b. de kadastrale gegevens zijn de LKI-bestanden van de MD tot op heden nog niet veel gebruikt. Het gebruik hiervan begint nu echter een stimulans te krijgen door de in gebruik name van Bestandsopener bij de dienstkring. Als opmerking wordt meegegeven dat de Grens-info bestanden niet alle eigendommen van de Rijksoverheid bevatten. Eigendomsgrenzen van bijvoorbeeld Domeinen, Ministerie van Landbouw en Visserij, enz. ontbreken of zijn niet volledig waardoor verwarring ontstaat.

2.1 zijn deze gegevens zelf ingewonnen of van buitenaf ontvangen? Indien van buiten, van wie?

De volgende gegevens worden zelf ingewonnen:

- Vaarwegmarkeringen;
- Lozingspunten (m.b.v. DGPS).

Het merendeel van de gegevens komt van buitenaf:

- Afdeling APS (o.a. dieptegegevens in analoge vorm);
- Meetkundige Dienst;
- Afdeling TXG (kadastrale gegevens).

2.2 worden de gegevens ontvangen eens per zo veel tijd of op aanvraag? Indien aanvraag: wie vraagt aan? Heeft u niet liever dat de Meetdienst eens per zo veel tijd uitlevert?

Per project worden de gegevens aangevraagd en geleverd.

Opgemerkt wordt hierbij dat het niet altijd even duidelijk is langs welke weg de gegevens nu precies binnenkomen. Soms bestaat de indruk dat de gegevens via twee kanalen binnen komen, bijvoorbeeld de kadastrale gegevens komen binnen via TXG en de MD. Als oorzaak worden de vele externe kontaktpersonen genoemd en het feit dat de eigen mensen zelf deze externen benaderen voor het aanleveren van gegevens.

Mede hierdoor is de komst van een beheerbedrijf zeer welkom.

2.3 in welke vorm c.q. formaat worden de gegevens aangeleverd (post, e-mail, diskette, CD-rom, digitaal, DXF, ASCII, DGN, papier, via telefoon,...)?

Alle hier genoemde vormen komen voor.

2.4 kan de aanlevering verbeteren d.m.v. ander formaat, andere frequentie, andere kwaliteit, of anders?

Enkele punten ter verbetering zijn:

- Dieptegegevens digitaal aanleveren (ArcView) i.p.v. analoog, waardoor veranderingen in diepte direct zichtbaar gemaakt kunnen worden;
- Bij aanlevering en binnenkomst van gegevens duidelijk het onderscheid aangeven in GIS-bestanden versus (Auto)Cad-bestanden; dit wordt als toekomstige taak van het beheerbedrijf genoemd;
- Aanlevering van natte en droge kadastrale gegevens op elkaar afstemmen; bij de installatie van Bestandsopener heeft men geconstateerd dat deze afstemming niet eenduidig is. Oorzaak kan zijn dat de leveranciers voor nat en droog verschillend zijn, respectievelijk Domeinen en VenW. Tevens is bij de kadastrale gegevens benadrukt dat men de grens-info bestanden in een ander formaat wil dan het huidige DXF.

Wensen niet specifiek v.w.b. aanlevering:

- Het is wenselijk dat de Meetdienst de vaarwegmarkeringen gaat inwinnen, beheren en als ArcView-bestanden (shapes) gaat uitleveren. In hoeverre centrale inwinning en beheer van de lozingspunten moet worden gedaan is op dit moment nog onduidelijk;
- Naast het inwinnen van de kribben is een wens dat deze door de Meetdienst tevens worden verwerkt, omdat de gebruiker te weinig met ArcView/3D analist werkt om hier enige routine in op te bouwen.

3. Hoe worden de verkregen gegevens ingevoerd en verwerkt tot informatie?

3.1 met welke frequentie?

De werkzaamheden van een dienstkring zijn sterk afhankelijk van de zaken die zich voordoen.

3.2 welke software wordt hier eventueel bij gebruikt en wat zijn de ervaringen met deze software?

De software pakketten die gebruikt worden zijn:

- ArcView;
- AutoCad;
- WVO-info (administratieve database);
- ATLOZ (presentatie-applicatie om WVO-gegevens te presenteren en te bevragen).

De ervaringen met deze pakketten zijn over het algemeen goed.

Een nadeel vindt men dat binnen WVO-info niet gezocht kan worden op vergunning nummer. Via een omweg (ATLOZ) is dit wel te achterhalen, maar dit is niet de juiste manier.

3.3 waar en op wat voor manier worden de gegevens opgeslagen?

Enkele gegevens worden centraal opgeslagen op een lokale server.

Versnippering van gegevens komt echter veelvuldig voor (bijvoorbeeld ATLOZ-gegevens), hetgeen men als een grote handicap ervaart.

3.4 welke bewerkingen vinden erop plaats?

Veel gegevens worden verwerkt tot kaartmateriaal (vergunningstekeningen en bestekstekeningen).

3.5 worden gegevens (regelmatig) gecombineerd, en zo ja welke?

4. Welke geografisch gerelateerde gegevens en/of informatie wordt uitgeleverd?

Vergunningstekeningen en bestekstekeningen worden regelmatig uitgeleverd.

4.1 aan welke instantie?

- Aan interne gebruikers binnen de dienstkring.
- Aan bureaus (aannemers) die projecten uitvoeren voor de dienstkring.

Een interessante vraag die men zich stelt is welke gegevens aan derden uitgeleverd mogen worden en of er speciale tekst bij vermeld moet worden i.v.m. de rechten die eraan ontleend kunnen worden.

4.2 met welke frequentie?

Dit is projectafhankelijk.

4.3 in welke vorm c.q. formaat (e-mail, diskette, CD-rom, digitaal, DXF, ASCII, DGN, papier, via telefoon,...)?

Veel gegevens worden analoog uitgeleverd. Steeds meer ziet men echter een digitale uitlevering omdat gegevens ook digitaal worden aangeleverd. E-mail vindt men hiervoor het meest geschikt.

4.4 hoe wordt de informatie gedistribueerd en welke software wordt hier eventueel voor gebruikt?

4.5 is de eindgebruiker tevreden met de aanlevering of wil hij een ander formaat ontvangen, of vaker een levering ontvangen, of....?

Over het algemeen is men tevreden.

Het toenemen van digitale uitleveringen ziet men als winstpunt en een goede afstemming hierover vindt men belangrijk. Denk hierbij aan afspraken over formaat, wie uitlevert, hoe vaak, etc.

5. Welke geografisch gerelateerde informatie ontbreekt er volgens u op dit moment?

Dat is niet helemaal duidelijk. Er bestaat duidelijke behoefte aan iemand die dit nagaat voor de dienstkring.

5.1 waar wilt u deze voor gebruiken?

5.2 kan deze informatie met de bestaande systemen en/of gegevens gegenereerd worden? En met de huidige systemen ook gebruikt worden?

5.3 in welke vorm c.q. formaat wilt u deze hebben?

6. Bent u tevreden over het huidige gegevensbeheer m.b.t. geografisch gerelateerde gegevens binnen uw organisatie?

Er is geen expliciet gegevensbeheer aanwezig binnen de dienstkring. Dit is uiteraard wel wenselijk en vandaar dat men het initiatief van de Meetdienst dan aanmoedigt.

De interne communicatie werkt niet optimaal, vandaar dat gegevens versnipperd aanwezig zijn en dubbel besteld worden, hetgeen uiteraard tot ontevredenheid leidt.

7. Wat verandert er volgens u als de Meetdienst Zuid Holland een aantal voor u benodigde geografisch gerelateerde gegevens centraal gaat beheren en structureren?

7.1 wat zijn volgens u de voordelen en/of verbeteringen?

Voordelen zijn:

- centrale opslag en geen versnippering van gegevens;
- meer duidelijkheid waar welke gegevens aanwezig zijn;
- beter beheer en hopelijk ook gebruik van meta-informatie;
- de beschikking over de meest actuele en betrouwbare gegevens (dit is tevens een voorwaarde).

7.2 zijn er in dit kader ook minpunten te verwachten?

De snelheid van het net wordt als minpunt genoemd.

7.3 wat vindt u binnen deze optiek essentieel? Heeft u in dit kader randvoorwaarden?

Hierbij worden een aantal zaken genoemd:

- Er moeten heldere afspraken gemaakt worden tussen de centrale beheerder en de lokale beheerder. GII-AV werkt op dit moment goed als overleg-medium waar afspraken gemaakt kunnen worden;
- Er moet duidelijk zijn waar welke gegevens staan bij het toekomstige beheerbedrijf, dus er moet een duidelijke opbouw zijn die in combinatie met Geokey goed te ontsluiten is;
- De naamgeving moet voor de gebruiker eenduidig zijn;
- De beschikbaarheid van de meest actuele en betrouwbare gegevens;
- Gebruikers moeten niet gebruiker én beheerder zijn;
- Juiste vulling en bijhouding van meta-informatie; afspraken hierover maken binnen GII-AV;
- De meetdienst moet voor uitlevering toetsen of de gegevens die binnenkomen juist zijn.

Meetinformatiedienst Zeeland, Etienne Gosens
Datum: maandag 10 september 2001

1. Algemene omschrijving van de afdelingswerkzaamheden.

De kerntaken van de Meetinformatiedienst omvatten het inwinnen, rapporteren en verwerken van gegevens op het terrein van hydrografie, ecologie en hydro meteo.

Voor een uitgebreide beschrijving van de werkzaamheden wordt verwezen naar de twee produktfolders *"Meetinformatiedienst: Het informatiecentrum in en om de Zeeuwse Wateren"* die na afloop van het interview zijn uitgereikt.

De Meetinformatiedienst bestaat uit verschillende staf- en onderafdelingen. Na afloop van het interview is het *afdelingsplan "Meetinformatiedienst Zeeland"* uitgereikt waarin uitvoerig de plannen van iedere afdeling voor de komende jaren worden beschreven.

De onderafdeling Produkt werkt zoveel mogelijk volgens het principe van de informatiekringloop (Meetstrategie 2000) aan de hand waarvan de informatievoorziening goed kan worden gestructureerd.

De afdeling ontvangt de vraag, voert zelf de gesprekken met de klant, en levert de informatie waar de vrager behoefte aan heeft ook uit. De uitvoering ligt bij een andere afdeling. Dus in termen/stappen uit de informatiekringloop doet de MID:

- het vaststellen van de informatiebehoefte;
- het vaststellen van de te volgen strategie;
- het opleveren van een goed eindprodukt.

2. Ontwikkelingen en ideeën

Etienne kijkt vooral naar de toekomst en roept op tot samenwerking. In dit kader is men bezig met het afsluiten van meerjarige contracten.

De keuze om veredelde gegevens uit te leveren i.p.v. ruwe gegevens is al gemaakt. Hierbij wil men steeds meer rollen van de klant gaan overnemen. Het idee hierachter is dat door bundeling van activiteiten (centralisatie) de kennisdoorloop veel gestructureerder verloopt. De belangrijkste winst is hierbij dat op het juiste moment de benodigde expertise bij elkaar wordt gebracht. Etienne noemt dit de 'voorwaartse integratie in de bedrijfskolommen'.

De uiteindelijke beslissing hierover moet nog vallen, want het overnemen van rollen is een gevoelig onderwerp. Directie Zeeland zit momenteel in een reorganisatiefase hetgeen als voordeel kan werken, waardoor het eerder geaccepteerd wordt.

Er is wel een behoorlijk spanningsveld met RIKZ omdat zij ook adviseurs in huis hebben en zij de komst van een Meetinformatiedienst als een bedreiging zien.

De grootste groep klanten bevinden zich binnen de Rijksoverheid:

- Rijkswaterstaat, Directie Zeeland;
- RIKZ (grootste Donar-gebruiker);
- RIZA.

Daarnaast is er nog een kleinere groep klanten zoals:

- Waterschappen;
- Gemeenten;
- Provincie.

Op dit moment worden door meerdere partijen dezelfde gegevens ingewonnen. Deze overlap wil men eruit halen, waarbij de missie is om informatiecentrum te worden binnen Zeeland en voor de hele Rijksoverheid.

Donar

Donar is een landelijk archiefsysteem dat momenteel wordt bijgehouden en beheert door RIKZ.

Om de regionale bijhouding en beheer zo goed en efficiënt mogelijk in te richten zou de bijhouding en beheer van decentrale Donars in de toekomst bij de Meetinformatiediensten moeten liggen. Men zou hierbij kunnen denken aan de werkwijze die Directie Noordzee op dit moment hanteert, om alleen meta-informatie naar de centrale database te sturen.

RIKZ is dan verantwoordelijk voor de landelijke monitoring.

Dit is een discussievraag die in de toekomst beantwoord moet worden.

Ook afstemming met België en Frankrijk (v.w.b. de monitoring Westerschelde) is een belangrijke ontwikkeling i.v.m. de informatiebehoeftevraag.

Men moet proberen om de veranderde informatiebehoefte te blijven volgen.

Er bestaat grote behoefte aan duidelijkheid naar buiten toe. Er wordt onderscheid gemaakt in drie verschillende soorten 'produkten':

- Data;
- Informatie;
- Advies.

Op dit moment is het onduidelijk welke van de drie geleverd worden, het is nog vertroebeld (loopt grillig).

Belangrijk is dat er een keuze gemaakt wordt, los van het feit welke keuze het uiteindelijk is (dus maak een keuze!).

Gegevensbeheer

1 persoon is op dit moment belast met het gegevensbeheer. Hij/zij is bezig met het maken van een visie omtrent het gegevensbeheer. In het kader van deze visie is er geïnventariseerd wat er aanwezig is, de knelpunten zijn geanalyseerd en er wordt deels al aan oplossingen gewerkt (interessant voor de Meetdienst ZHI).

Centralisatie van gegevens om versnippering tegen te gaan is de eerste stap die men aan het uitvoeren is. Integratie (bijvoorbeeld ecologie en morfologie) is een volgende stap in de toekomst.

Systemen

Systemen die door de Meetinformatiedienst gebruikt worden voor inwinnen, invoeren en verwerken:

- QINSy: inwinsysteem als vervanger voor RWS-lodgingen, wordt alleen gebruikt binnen de discipline hydrografie;
- ArcPad: inwinsysteem dat gebruikt wordt binnen de discipline ecologie, (als pilot);
- Ecdis: elektronische navigatie en nautische kaarten;
- ArcView: voor presentatie en analyse van gegevens.

Een interessante discussie die intern loopt is de vraag: of men *aanbodgericht* of *vraaggericht* de markt moet benaderen.

In de huidige situatie wordt de dienstverlening als duur ervaren. Geld speelt een belangrijke rol bij de klanten, men kiest steeds vaker voor het goedkopere omdat men geld moet besparen.

Naar aanleiding hiervan neigt men ernaar om als Meetinformatiedienst aanbodgericht te gaan werken en is men ervan overtuigd dat het goedkoper is. Als voorbeeld wordt genoemd dat het goedkoper is om 1 keer per jaar alles in te meten i.p.v. alleen daar waar op dat moment behoefte aan is (vraaggericht). De informatiebehoefte bij de klanten blijft toch aanwezig.

Op deze manier is men in staat om efficiënter te plannen (dus goedkoper) en wordt als het ware eigen opdrachtgever.

Enkele ontwikkelingen die als laatste genoemd worden:

- de Meetinformatiedienst is bezig om ISO gecertificeerd te worden. Het ISO-handboek (handboek kwaliteitszorg) is af;
- een nieuwe tak van sport bij de Meetdienst wordt de rol van vergunninghandhaver op het gebied van WVO (Wet Verontreiniging Oppervlaktewateren);
- afspraken met RIKZ en RIZA liggen gevoelig;
- uitvoeringswerkzaamheden (vooral 'bulkwerk') worden zoveel mogelijk uitbesteed aan derden (regie-voering);
- op projectbasis werkt men op dit moment veel samen met de Meetdienst Limburg m.b.t. het project Monitoring Maas.

Afdeling AVN, Jan Dragt en Marco Kroos

Datum: dinsdag 9 oktober 2001

1. Algemene omschrijving van de afdelingswerkzaamheden.

Het zorg dragen voor het zo efficiënt en effectief mogelijk integraal beheren en onderhouden van het waterwegensysteem binnen het beheersgebied. Het daarnaast reguleren van activiteiten van derden in, op en langs bedoelde wateren en het optreden bij calamiteiten.

De onderafdeling is dus verantwoordelijk voor beheren en instandhouden van de waterwegen in het beheersgebied. Objecten waar de onderafdeling in dit kader mee te maken heeft zijn oevers, kusten, depots, palen, afmeerconstructies e.d. Tevens heeft de onderafdeling een rol in de bewaking van de vaardiepte. De onderafdeling is binnen de dienstkring verantwoordelijk voor de invulling van de oog, oor en mond functie. De onderafdeling is namelijk fysiek (boten, auto's) voor zowel burgers en bedrijfsleven "tastbaar" in het veld aanwezig.

Activiteiten van de onderafdeling Waterwegen werken uitvoeren zijn:

Inspectie

Het inspecteren van waterwegen en het registreren van en rapporteren/informereren over de resultaten van de inspecties.

Beoordeling

Het beoordelen van de gegevens uit de inspecties en het omzetten van de uitkomsten naar concrete (onderhouds en beheers) maatregelen.

Ontwerp

Het opstellen van programma's van eisen en ramingen voor de uitvoering van werken aan de waterwegen.

Regie

Het regisseren van de primaire processen bij de uitvoering van werken; het in dit kader opstellen van plannen, voortgangsrapportages, het regelen van uitbesteding/invulling geven aan het opdrachtgeverschap en het opstellen van de inspectiestrategie.

Handhaving in het veld (oog en oor functie)

- het door middel van waarnemingen en inspecties in het veld houden van toezicht op toepassing van wet-en regelgeving op het milieu en rijkswaterstaatwerken;
- het zonodig toepassen van strafrecht/strafvordering op overtredingen.

Nautisch toezicht in het veld (oog en oor functie)

- het door middel van waarnemingen en inspecties in het veld houden van toezicht op toepassing van wet-en regelgeving op het gebied van scheepvaart;
- het zonodig toepassen van strafrecht/strafvordering op overtredingen;
- het houden van toezicht en uitvoeren van controles in (delen van) het beheersgebied van de dienstkring gericht op een veilig en vlot scheepvaartverkeer.

2. Welke geografisch gerelateerde gegevens worden gebruikt?

- DTB;
- Top 10/50 (analoog en digitaal);
- Analoge kaarten van het beheersgebied;
- peilkaarten;
- Hydrografische kaarten (lichten en vaargeulen voor de scheepvaart, nautische kaarten);
- Kadastrale kaarten;
- 2D-bestanden van de gemeente Rotterdam.

2.1 zijn deze gegevens zelf ingewonnen of van buitenaf ontvangen? Indien van buiten, van wie?

Alles wordt van buitenaf ingewonnen, er vindt zelf geen inwinning plaats.

De gegevens zijn afkomstig van:

- gemeente Rotterdam;
- Topografische Dienst;
- Directie Noordzee;
- afdeling grondzaken van Zuid-Holland (TX)
- Meetkundige Dienst;
- de Meetdienst ZH.

2.2 worden de gegevens ontvangen eens per zo veel tijd of op aanvraag?

Indien aanvraag: wie vraagt aan? Heeft u niet liever dat de Meetdienst eens per zo veel tijd uitlevert?

De meeste gegevens komen op aanvraag binnen, enkel de kadastrale gegevens worden elk kwartaal doorgestuurd.

Opmerking Jan: Op aanvraag houden. Als de Meetdienst alles op de server zet kunnen klanten deze zelf eraf halen.

2.3 in welke vorm c.q. formaat worden de gegevens aangeleverd (post, e-mail, diskette, CD-rom, digitaal, DXF, ASCII, DGN, papier, via telefoon,...)?

Gegevens worden zowel analoog als digitaal in meerdere van bovengenoemde formaten aangeleverd.

2.4 kan de aanlevering verbeteren d.m.v. ander formaat, andere frequentie, andere kwaliteit, of anders?

De aanlevering kan altijd verbeteren. Men heeft nog geen concreet voorbeeld.

Opgemerkt wordt dat:

- de inhoud en kwaliteit altijd beter kan;
- het combineren van gegevens een verbetering kan zijn;

- een verbetering is een centrale server met alle gegevens voor iedereen toegankelijk.
- als men geen zicht heeft op alternatieven of verbeteringen kan men deze ook niet missen.

3. Hoe worden de verkregen gegevens ingevoerd en verwerkt tot informatie?

Er worden veelvuldig kaarten gemaakt, bijvoorbeeld vergunningtekeningen. Er vindt een minimale bewerking plaats, het enige wat genoemd wordt is de aanvulling van teksten op de peilkaarten.

Als prettig wordt genoemd dat:

- de kadastrale informatie te combineren is met de beheerkaarten;
- en dat er kaarten met verschillend schaalniveau gemaakt kunnen worden.

3.1 met welke frequentie?

Geheel projectafhankelijk en vooral gericht op eigen behoefte.

3.2 welke software wordt hier eventueel bij gebruikt en wat zijn de ervaringen met deze software?

- ArcView en Bestop worden gebruikt voor maken van kaartjes. De ervaringen hiermee zijn tot nog toe goed;
- Autocad.

Opgemerkt wordt dat nog niet alle bestanden worden gebruikt binnen de geautomatiseerde systemen.

3.3 waar en op wat voor manier worden de gegevens opgeslagen?

Een aantal bestanden worden lokaal opgeslagen, bijvoorbeeld de kadastrale bestanden.

Andere bestanden worden centraal op het netwerk opgeslagen.

Daarnaast vindt ook nog opslag op CD-roms plaats.

3.4 welke bewerkingen vinden erop plaats?

3.5 worden gegevens (regelmatig) gecombineerd, en zo ja welke?

Kadastrale informatie in combinatie met de beheerkaarten.

4. Welke geografisch gerelateerde gegevens en/of informatie wordt uitgeleverd?

Peilgegevens worden regelmatig uitgeleverd.

4.1 aan welke instantie?

De gegevens worden uitgeleverd aan:

- Gemeentelijk havenbedrijf;
- Looswezen;
- Directie Noordzee;
- Aan derden.

4.2 met welke frequentie?

Leveringen vinden onregelmatig plaats en geheel projectafhankelijk.

4.3 in welke vorm c.q. formaat (e-mail, diskette, CD-rom, digitaal, DXF, ASCII, DGN, papier, via telefoon,...)?

Gegevens worden op dezelfde manier uitgeleverd zoals ze worden aangeleverd, zowel analoog als digitaal.

4.4 hoe wordt de informatie gedistribueerd en welke software wordt hier eventueel voor gebruikt?

Er wordt geen specifieke software voor gebruikt.

Distributie vindt plaats op de manier zoals de gegevens binnenkomen.

4.5 is de eindgebruiker tevreden met de aanlevering of wil hij een ander formaat ontvangen, of vaker een levering ontvangen, of....?

Nog nooit signalen van klachten ontvangen.

5. Welke geografisch gerelateerde informatie ontbreekt er volgens u op dit moment?

- Kabels en Leidingen;
- Van veel informatie weten we niet dat het bestaat dus mis je het ook eigenlijk niet;
- Administratieve gegevens.

Het niet weten van het aanbod betekent ook dat je niet kunt aangeven wat je voordeel ervan is.

5.1 waar wilt u deze voor gebruiken?

- Vergunningen;
- Uitvoering werkzaamheden.

5.2 kan deze informatie met de bestaande systemen en/of gegevens gegenereerd worden? En met de huidige systemen ook gebruikt worden?

5.3 in welke vorm c.q. formaat wilt u deze hebben?

In AutoCad en ArcView formaten.

6. Bent u tevreden over het huidige gegevensbeheer m.b.t. geografisch gerelateerde gegevens binnen uw organisatie?

Men redt zich wel maar het kan altijd beter.

Het zou mooi zijn als men op het water direct alle informatie beschikbaar had.

7. Wat verandert er volgens u als de Meetdienst Zuid Holland een aantal voor u benodigde geografisch gerelateerde gegevens centraal gaat beheren en structureren?

Dat de gegevens centraal voor gebruiker beschikbaar zijn.

7.1 wat zijn volgens u de voordelen en/of verbeteringen?

- Overzicht van gegevens binnen AX, centraal geregistreerd;
- Eenduidig beheer;
- Centraliseren van kennis en informatie;
- Bundeling van kennis op 1 plek (soort helpdesk).

7.2 zijn er in dit kader ook minpunten te verwachten?

- Afhankelijkheid van de Meetdienst;
- Afstand is groot waardoor men waarschijnlijk niet snel genoeg de beschikking heeft over de informatie;
- Het stellen van bepaalde prioriteiten door de Meetdienst kan minder gunstig uitpakken voor de klant.

7.3 wat vindt u binnen deze optiek essentieel? Heeft u in dit kader randvoorwaarden?

- Klantgericht en klantvriendelijk richting gebruiker;

-
- Goede procedures, niet te ingewikkeld en overzichtelijk;
 - Pro-actieve houding door de Meetdienst.
-

Afdeling VIV en VME, Aad van der Voort, Ben Otte en Dick Brevoord
Datum: dinsdag 9 oktober 2001

1. Algemene omschrijving van de afdelingswerkzaamheden.

VIV: veel voorkomende werkzaamheden zijn het verwerken van verkeersgerelateerde gegevens tot producten, het maken van verkeersanalyses en prognoses.

ZH Eilanden: verantwoordelijk voor het beheer en onderhoud van de rijkswegen binnen hun beheergebied.

2. Welke geografisch gerelateerde gegevens worden gebruikt?

VIV:

- NWB;
- TOPkaarten.

ZH-Eilanden:

- DTB;
- grensbestanden;
- vergunningen.

2.1 zijn deze gegevens zelf ingewonnen of van buitenaf ontvangen? Indien van buiten, van wie?

Het merendeel wordt van buitenaf ontvangen. De gegevens zijn afkomstig van:

- Geo-loket;
- server van APS;
- TXG.

Enkele gegevens bij Zuid-Hollandse Eilanden worden door GIS-inventarisaties ingewonnen.

2.2 worden de gegevens ontvangen eens per zo veel tijd of op aanvraag? Indien aanvraag: wie vraagt aan? Heeft u niet liever dat de Meetdienst eens per zo veel tijd uitlevert?

De meeste gegevens komen op aanvraag binnen.

Basisbestanden zoals het DTB en NWB komen eens per zoveel tijd binnen, als er een nieuwe update is.

2.3 in welke vorm c.q. formaat worden de gegevens aangeleverd (post, e-mail, diskette, CD-rom, digitaal, DXF, ASCII, DGN, papier, via telefoon,...)?

Gegevens worden zowel analoog als digitaal in meerdere van bovengenoemde formaten aangeleverd.

2.4 kan de aanlevering verbeteren d.m.v. ander formaat, andere frequentie, andere kwaliteit, of anders?

Geen extra wensen.

Het Geo-loket werkt prima, alles moet centraal geregeld zijn. Dit is het meest overzichtelijk.

3. Hoe worden de verkregen gegevens ingevoerd en verwerkt tot informatie?

Veel voorkomende werkzaamheden zijn het maken van kaarten en tabellen.

3.1 met welke frequentie?

Geheel projectafhankelijk.

3.2 welke software wordt hier eventueel bij gebruikt en wat zijn de ervaringen met deze software?

VIV:

- D'ongeval;
- Arcview;
- Microsoft (Excel, Acces).

ZH-Eilanden:

- Kerngis;
- Autocad.

3.3 waar en op wat voor manier worden de gegevens opgeslagen?

3.4 welke bewerkingen vinden erop plaats?

3.5 worden gegevens (regelmatig) gecombineerd, en zo ja welke?

NWB wordt gecombineerd met tabellen.

DTB met dienstkring eigen gegevens binnen Kerngis.

4. Welke geografisch gerelateerde gegevens en/of informatie wordt uitgeleverd?

VIV:

- jaarboek/rapport verkeersgegevens;
- ongeval gegevens.

ZH-Eilanden:

- eigendom grenzen
- KLIC-informatie.

4.1 aan welke instantie?

VIV:

- politie;
- gemeente Rotterdam;
- andere afdelingen binnen directie Zuid-Holland.

ZH-Eilanden:

- ingenieursbureaus;
- Rijkswaterstaat intern.

4.2 met welke frequentie?

De meeste gegevens worden op aanvraag uitgeleverd.

Het jaarboek verkeersgegevens (uiteraard) jaarlijks.

4.3 in welke vorm c.q. formaat (e-mail, diskette, CD-rom, digitaal, DXF, ASCII, DGN, papier, via telefoon,...)?

4.4 hoe wordt de informatie gedistribueerd en welke software wordt hier eventueel voor gebruikt?

4.5 is de eindgebruiker tevreden met de aanlevering of wil hij een ander formaat ontvangen, of vaker een levering ontvangen, of....?

5. Welke geografisch gerelateerde informatie ontbreekt er volgens u op dit moment?

VIV:

De Nieuwe Kaart van Nederland.

ZH-Eilanden:
Hoogtegegevens.

5.1 waar wilt u deze voor gebruiken?

De Nieuwe kaart van Nederland voor modellen en toekomst plaatjes.

5.2 kan deze informatie met de bestaande systemen en/of gegevens gegenereerd worden? En met de huidige systemen ook gebruikt worden?

5.3 in welke vorm c.q. formaat wilt u deze hebben?

6. Bent u tevreden over het huidige gegevensbeheer m.b.t. geografisch gerelateerde gegevens binnen uw organisatie?

VIV:

Zijn over het algemeen genomen tevreden maar het kan altijd beter.

ZH-Eilanden:

Nee, hopelijk wordt het met de invoering van Kerngis beter.

7. Wat verandert er volgens u als de Meetdienst Zuid Holland een aantal voor u benodigde geografisch gerelateerde gegevens centraal gaat beheren en structureren?

7.1 wat zijn volgens u de voordelen en/of verbeteringen?

VIV:

1 centrale plek voor heel Zuid Holland, niet zo verspreid als nu.

ZH-Eilanden:

Er zijn eigenlijk geen voordelen.

7.2 zijn er in dit kader ook minpunten te verwachten?

7.3 wat vindt u binnen deze optiek essentieel? Heeft u in dit kader randvoorwaarden?

Het maken van goede afspraken.

Afdeling AVH, Gijs van Dijk en Linus Hoek

Datum: maandag 15 oktober 2001

1. Algemene omschrijving van de afdelingswerkzaamheden.

2. Welke geografisch gerelateerde gegevens worden gebruikt?

De geografische gegevens die gebruikt worden zijn:

- grensbestanden/LKI;
- rivierkaarten/DTB-nat;
- Top10 vector;
- Rasterbestanden;
- Vergunningen;
- Beheersobjecten bestanden/ lozingspunten/water-innamepunten.

2.1 Zijn deze gegevens zelf ingewonnen of van buitenaf ontvangen? Indien van buiten, van wie?

Het grootste deel komt van buitenaf, van de Meetkundige Dienst, APS en het Kadaster.

Het is niet altijd even duidelijk waar de gegevens vandaan komen.

**2.2 Worden de gegevens ontvangen eens per zo veel tijd of op aanvraag?
Indien aanvraag: wie vraagt aan? Heeft u niet liever dat de Meetdienst eens
per zo veel tijd uitlevert?**

De meeste gegevens worden per project aangevraagd.

Grensbestanden worden per kwartaal aangeleverd. Hierbij is het niet altijd even duidelijk van wie ze afkomstig zijn, hetgeen als onprettig wordt ervaren. Dit zou een verbeterpunt zijn bij centraal beheer.

Er zijn nog steeds mensen die met oude gegevens werken terwijl zij niet weten dat er ook nieuwe gegevens zijn. Wederom een reden voor centraal beheer.

2.3 In welke vorm c.q. formaat worden de gegevens aangeleverd (post, e-mail, diskette, CD-rom, digitaal, DXF, ASCII, DGN, papier, via telefoon,...)?

De meeste van hier genoemde vormen komen voor.

2.4 kan de aanlevering verbeteren d.m.v. ander formaat, andere frequentie, andere kwaliteit, of anders?

Verbeteren kan altijd. Enkele punten ter verbetering zijn:

- Regelmatiger aanleveren;
- Meer openheid over waar de gegevens zich bevinden, overzicht en transparant;
- Overzichtelijker, er wordt vaak met verouderd materiaal gewerkt.

3. Hoe worden de verkregen gegevens ingevoerd en verwerkt tot informatie?

Veelvoorkomende werkzaamheden zijn het maken van kaarten.

Daarnaast worden eigen gegevens regelmatig gekoppeld aan de basisbestanden. Gijs heeft een uitgesproken mening over het feit dat deze gekoppelde gegevens ook centraal beheerd moeten worden. Bij AVH is hier duidelijk behoefte aan. Deze ideeën worden tijdens interview niet verder besproken en Gijs stelt voor om dit in een later stadium verder uit te diepen.

3.1 Met welke frequentie?

Dat is projectafhankelijk.

3.2 Welke software wordt hier eventueel bij gebruikt en wat zijn de ervaringen met deze software?

Gebruikte software is:

- ArcView;
- Bestandsopener (Bestop);
- Vergunningen GIS;
- Bopper.

De ervaringen zijn over algemeen goed.

3.3 Waar en op wat voor manier worden de gegevens opgeslagen?

Het merendeel van de gegevens wordt lokaal opgeslagen (C-schijf). Daarnaast worden gegevens ook Cdrom opgeslagen.

Sinds de komst van Bestop worden gegevens ook op het netwerk opgeslagen. De kennis om de gegevens op het netwerk op te slaan is op dit moment bij de meeste medewerkers van de dienstkring niet of nauwelijks aanwezig. De gegevens worden meestal aan de systeembeheerder gegeven die het verder afhandelt. Dit wordt als nadeel ervaren.

3.4 Welke bewerkingen vinden erop plaats?

Zoals eerder vermeld worden veelvuldig kaarten gemaakt. en worden m.b.v. digitale basisbestanden tekeningen gemaakt voor de uitvoering/projecten.

3.5 Worden gegevens (regelmatig) gecombineerd, en zo ja welke?

Ja. Er is niet specifiek ter sprake gekomen welke gegevens gecombineerd worden.

4. Welke geografisch gerelateerde gegevens en/of informatie wordt uitgeleverd?

4.1 Aan welke instantie?

Gegevens worden uitgeleverd aan:

- belanghebbenden;
- eigen medewerkers;
- andere overheden;
- klanten.

4.2 Met welke frequentie?

Geheel afhankelijk van de vraag/project.

4.3 In welke vorm c.q. formaat (e-mail, diskette, CD-rom, digitaal, DXF, ASCII, DGN, papier, via telefoon,...)?

Meestal worden de gegevens analoog uitgeleverd.

Naar het waterschap in sommige gevallen digitaal.

4.4 Hoe wordt de informatie gedistribueerd en welke software wordt hier eventueel voor gebruikt?

4.5 Is de eindgebruiker tevreden met de aanlevering of wil hij een ander formaat ontvangen, of vaker een levering ontvangen, of....?

Dat is niet bekend.

Letterlijk werd gezegd: *Ik heb het echt nooit durven vragen. Er wordt nogal eens met verouderde bestanden gewerkt en dat vind men eigenlijk niet kunnen.*

5. Welke geografisch gerelateerde informatie ontbreekt er volgens u op dit moment?

Ontbrekende bestanden:

- Gegevens van de kust (kustbestanden), een belangrijk deel van het beheer vormen. Vroeger waren ze er wel, nu kan men er niet meer aankomen!
- Foto's.

5.1 Waar wilt u deze voor gebruiken?

Kustbestanden voor beheerstaken en foto's voor visualisaties.

5.2 Kan deze informatie met de bestaande systemen en/of gegevens gegenereerd worden? En met de huidige systemen ook gebruikt worden?

5.3 In welke vorm c.q. formaat wilt u deze hebben?

6. Bent u tevreden over het huidige gegevensbeheer m.b.t. geografisch gerelateerde gegevens binnen uw organisatie?

Het kan altijd beter.

Beheer is nog niet (goed) geregeld, het is onoverzichtelijk. Bijna alle kennis over beheer en GIS in zijn algemeenheid zit nu nog (uit hobby en belangstelling geboren!) teveel bij één persoon en dat is een gevaarlijke situatie.

7. Wat verandert er volgens u als de Meetdienst Zuid Holland een aantal voor u benodigde geografisch gerelateerde gegevens centraal gaat beheren en structureren?

Wanneer men weet wie daar aanspreekpunt is, is dat een grote verbetering t.o.v. de huidige situatie (vraag 6). Nu moet men nog teveel "shoppen" om gegevens te krijgen.

7.1 Wat zijn volgens u de voordelen en/of verbeteringen?

- Het is een algemene verbetering, het is goed dat er 1 centraal aanspreekpunt is.
- Beschikbaarheid over de meest actuele gegevens.
- Nu moet men "shoppen" om gegevens te krijgen en dat duurt vaak (te) lang. Wanneer het centraal geregeld wordt is de verwachting dat dit verdwijnt.
- Men is niet meer afhankelijk van één persoon.

7.2 Zijn er in dit kader ook minpunten te verwachten?

Snelheid van levering wordt als verwacht minpunt genoemd.

7.3 Wat vindt u binnen deze optiek essentieel? Heeft u in dit kader randvoorwaarden?

Essentieel zijn:

- Betrouwbaarheid;
- Aanspreekpunt moet helder zijn;
- Snelheid van levering is belangrijk.

Afdeling AVS, Martin Manni, Kees Jolmers, Ad van Zanten en Gijsbert Snijder
Datum: vrijdag 19 oktober 2001

1. Algemene omschrijving van de afdelingswerkzaamheden.

De afdeling AVS is verantwoordelijk voor de afwikkeling van de scheepvaart in het gehele beheersgebied van de Directie Zuid Holland. De afdeling bestaat uit een centraal gehuisvest deel, (beleid en projecten, hoofd van de afdeling, hoofd Bedrijfsvoering en de nautisch coördinator), en een decentraal gehuisvest deel (de verkeersdienst, verkeersbegeleidende systemen, beleidsondersteuning en advies (B&A) en een deel bedrijfsvoering).

AVS heeft de beschikking over de regionale verkeerscentrale Dordrecht en vier patrouillevaartuigen. Het nautisch toezicht op een aantal vaarwegen wordt onder verantwoordelijkheid van AVS door de dienstkringen uitgevoerd. Het Gemeentelijk Havenbedrijf Rotterdam is voor het eigen beheersgebied verantwoordelijk voor het nautisch beheer.

Hiernaast heeft AVS in tegenstelling tot de dienstkringen een regionale beleidsontwikkende taak. Dit houdt in dat AVS landelijk scheepvaart- en nautisch beleid vertaalt naar regionaal beleid. Een andere specifieke verantwoordelijkheid voor AVS is dat de afdeling namens de HID Zuid Holland uitvoering geeft aan de wet vervoer gevaarlijke stoffen over water.

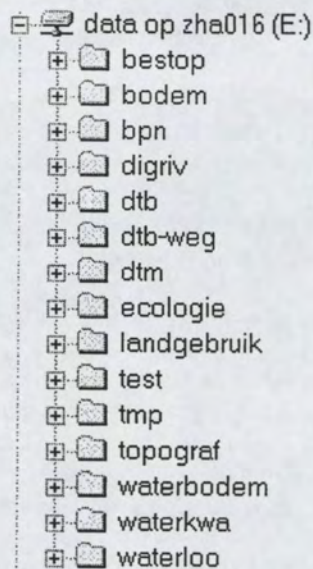
2. Welke geografisch gerelateerde gegevens worden gebruikt?

Analoog: kaarten zoals peil kaarten, rivier/zee kaarten enz.

Daarnaast heeft men een verscheidenheid aan digitale gegevens:

- vaarwegmarkering;
- diepte gegevens;

- server van APS:

Opgemerkt wordt dat men nog niet alle kaarten in bezit heeft die men graag wil hebben (zie vraag 5).

Daarnaast weet men van sommige kaarten niet van hun bestaan af, dus weet men ook niet welke kaarten nog gemist worden.

2.1 zijn deze gegevens zelf ingewonnen of van buitenaf ontvangen? Indien van buiten, van wie?

De meeste gegevens komen van buitenaf. Er wordt alleen zelf ingewonnen bij gebrek aan beter (niet actueel of nauwkeurig genoeg), het liefst ontvangt men van buitenaf.

Vaarwegmarkering zijn afkomstig van AVS zelf.

Diepte gegevens ontvangt men van ZXM.

Andere genoemde gegevens staan op de server van APS.

Intensiteiten en scheepsongevallen komen van de Adviesdienst Verkeer en Vervoer.

2.2 worden de gegevens ontvangen eens per zo veel tijd of op aanvraag?

Indien aanvraag: wie vraagt aan? Heeft u niet liever dat de meetdienst eens per zo veel tijd uitlevert?

De meeste gegevens worden op aanvraag (projectbasis) ontvangen.

Een aantal kaarten o.a. peilkaarten worden periodiek ontvangen via abonnement.

Dieptegegevens zijn in de 'pilot' fase, graag zou AVS in de toekomst met ZXM overeenkomen dat de door ZXM geleverde gegevens periodiek 'ververst' worden cq aangeleverd.

2.3 in welke vorm c.q. formaat worden de gegevens aangeleverd (post, e-mail, diskette, CD-rom, digitaal, DXF, ASCII, DGN, papier, via telefoon,...)?

Zowel analoog als digitaal worden gegevens per post en/of e-mail aangeleverd. Op dit moment zit men in de overgangsfase van analoog naar digitaal.

2.4 kan de aanlevering verbeteren d.m.v. ander formaat, andere frequentie, andere kwaliteit, of anders?

Opgemerkt wordt dat er op dit moment structuur ontbreekt in de aanlevering. Dit kan te maken hebben met de overgangsfase van digitaal naar analoog. Als verbeterpunt wordt genoemd: aanlevering per E-mail en CD-rom (per post).

3. Hoe worden de verkregen gegevens ingevoerd en verwerkt tot informatie?
Veelvuldig worden kaarten gemaakt.

3.1 met welke frequentie?

Op projectbasis, er is nog geen vaste procedure.

In de toekomst wil men de invoering en verwerking bijvoorbeeld per kwartaal of kortere frequentie gaan doen, al naar gelang de inwinning gedaan wordt bij ZXM.

3.2 welke software wordt hier eventueel bij gebruikt en wat zijn de ervaringen met deze software?

Software die gebruikt wordt:

- ArcView;
- Bestandsopener;
- AV-trekker;
- Microsoft;
- software op vaartuigen.

Opgemerkt wordt:

ArcView is pas geïmplementeerd. Het wordt gezien als een instrument dat nodig is voor het uitvoeren van hun taken. Dit kan zijn voor ad-hoc ondersteuning of reguliere processen. ArcView is zeker geen doel op zich. Het systeem moet laagdrempelig zijn.

3.3 waar en op wat voor manier worden de gegevens opgeslagen?

Indien de PC niet gekoppeld is aan het netwerk worden de gegevens lokaal opgeslagen (bijvoorbeeld bij vaartuigen). Indien men aangesloten is op het netwerk worden de gegevens ook hier opgeslagen.

3.4 welke bewerkingen vinden erop plaats?

Kaarten worden m.b.v ArcView/Bestop bewerkt afhankelijk van de behoefte. Hierbij moet men denken aan het toevoegen van gegevens, tekeningen, markeringen, selectie van kaartlagen, etc.

3.5 worden gegevens (regelmatig) gecombineerd, en zo ja welke?

Ja, ten behoeve van implementatie van beleid, beleidsvoorbereiding en -ontwikkeling worden gegevens gecombineerd. Het kan van alles zijn.

4. Welke geografisch gerelateerde gegevens en/of informatie wordt uitgeleverd?

Vaarwegmarkering, vaarwegmeubilair, en dieptegegevens,

4.1 aan welke instantie?

Aan AV (natte dienstkringen).
Klanten en opdrachtgevers.

4.2 met welke frequentie?

Tot nu toe op project basis.

In de toekomst wil men regulier, met vooraf afgesproken frequenties gegevens gaan uitleveren.

4.3 in welke vorm c.q. formaat (e-mail, diskette, CD-rom, digitaal, DXF, ASCII, DGN, papier, via telefoon,...)?

Digitale gegevens per e-mail, diskette of CD-rom.

4.4 hoe wordt de informatie gedistribueerd en welke software wordt hier eventueel voor gebruikt?

Naar de vaartuigen op CD-rom.

4.5 is de eindgebruiker tevreden met de aanlevering of wil hij een ander formaat ontvangen, of vaker een levering ontvangen, of....?

5. Welke geografisch gerelateerde informatie ontbreekt er volgens u op dit moment?

- goede recente digitale diepte gegevens, vaarwegmarkering en vergunningen;
- meer meetpunten;
- nautische kaarten met goede up-date;
- kaarten van de binnenvaart.

5.1 waar wilt u deze voor gebruiken?

Zie missie/omschrijving AVS.

Om producten te maken.

5.2 kan deze informatie met de bestaande systemen en/of gegevens gegenereerd worden? En met de huidige systemen ook gebruikt worden?

Nog niet, wordt aan gewerkt.

5.3 in welke vorm c.q. formaat wilt u deze hebben?

Digitaal. Afhankelijk van gebruikte software (liefst 'kant en klaar').

6. Bent u tevreden over het huidige gegevensbeheer m.b.t. geografisch gerelateerde gegevens binnen uw organisatie?

Nee, nog niet helemaal. Het kan altijd beter.

7. Wat verandert er volgens u als de meetdienst Zuid Holland een aantal voor u benodigde geografisch gerelateerde gegevens centraal gaat beheren en structureren?

7.1 wat zijn volgens u de voordelen en/of verbeteringen?

- één aanspreekpunt (loket);
- de toegankelijkheid wordt beter.

7.2 zijn er in dit kader ook minpunten te verwachten?

- mogelijk is het minder makkelijk om 'maatwerk' te leveren;
- overschakelen op andere formaten gaat waarschijnlijk moeilijker en/of langzamer.

7.3 wat vindt u binnen deze optiek essentieel? Heeft u in dit kader randvoorwaarden?

Als belangrijk zijn aangeduid:

- dat de gegevens nauwkeurig, betrouwbaar en actueel zijn;
- dat gegevens goed bereikbaar moeten zijn;
- men zelf bewerkingen kan blijven uitvoeren op digitale bestanden;
- en te gebruiken software hiervoor laagdrempelig moet zijn;

Opgemerkt wordt dat voor het aangeven van randvoorwaarden het verhaal nog wat abstract is.

RIKZ, Jan van Schoonhoven, Ronald Marseille en Peter Heinen
Datum: vrijdag 19 oktober 2001

Als voorbereiding op dit project heeft Marjolein Bons onderstaande vragen opgesteld die vooraf aan RIKZ kenbaar zijn gemaakt:

- inleiding project "Opbouw Beheerbedrijf Meetdienst Zuid-Holland"
- huidige stand van zaken rondom DONAR2005 / WADI
- hoe kunnen we de communicatie regelen tussen WADI en het Beheerbedrijf?

2. Inleiding project "Opbouw Beheerbedrijf Meetdienst Zuid-Holland"

Marjolein en Domien lichten toe wat het doel en de werkwijze van het project is.

Tijdens de uitleg welke klanten en diensten tijdens dit project waarom worden geïnterviewd levert meteen een interessante opmerking van RIKZ op, waarbij zij zich zowel als opdrachtgever en als klant van de Meetdiensten beschouwen. Als klanten van RIKZ worden genoemd:

- de Meetdiensten;
- beleidsafdelingen van regionale directies;
- andere specialistische diensten.

3. huidige stand van zaken rondom DONAR2005 / WADI

WADI staat voor **Water Data Infrastructuur** en is de nieuwe naam voor DONAR2005.

Naast een landelijke adviesgroep is er een projectgroep geformuleerd rondom WADI die zich op dit moment in een verkennende fase bevindt. Tijdens deze fase richt men zich met name op het opstellen van klantprofielen en een communicatieplan waarin wordt vastgesteld hoe de klanten benaderd zullen worden.

De fase moet dienen als input voor de definitiefase, waarin o.a. middels klantinterviews verdere invulling wordt gegeven aan de ontwikkeling rondom WADI. De verkenningsfase wordt dit jaar afgerond en de definitiefase wordt in 2002 uitgevoerd.

WADI is een onderdeel van FWTa behalve v.w.b. het geld.

Binnenkort wordt er een nieuwe site (www.wadi.nl) geopend die alle ins en outs rondom WADI publiceert.

Tijdens het interview is aan Marjolein een document/verslag uitgereikt m.b.t. de stand van zaken rondom de project-en adviesgroep WADI.

4. hoe kunnen we de communicatie regelen tussen WADI en het Beheerbedrijf?

Alvorens specifiek op de communicatie in te gaan wordt eerst gekeken naar beheerbedrijf versus informatiedienst.

Jan stelt de vraag waarom de Meetdienst Zuid-Holland WADI binnen het beheerbedrijf wil hebben? Marjolein antwoordt hierop dat zij WADI en het

regionale Beheerbedrijf onlosmakelijk van elkaar verbonden ziet, omdat het Beheerbedrijf de gegevens t.b.v. WADI moet aanleveren. Het Beheerbedrijf vervult een belangrijke rol in de actualiteit van het centrale opslagsysteem WADI.

Ronald geeft aan dat de Meetdiensten inderdaad heel belangrijk zijn voor het WADI-project, omdat de Meetdienst hun projectleiders moet motiveren om gegevens t.b.v. WADI bij te houden. Dus er is zeker een gemeenschappelijk belang.

Op dit moment stelt men zich de vraag of de huidige DONAR netwerkconstructie, waarbij één centrale database via het interne netwerk van V&W verbonden is met meerdere decentrale databases, in de huidige vorm moet blijven bestaan. Decentrale DONARS worden niet altijd even goed bijgehouden waarvan de centrale DONAR hinder ondervindt. De motivatie om de decentrale DONARS bij te houden is niet altijd even groot omdat de uitlevering van gegevens als complex en niet altijd als even transparant wordt ervaren. Daarnaast drukken decentrale DONARS op het budget.

Jan merkt op dat er behoorlijk spanningsveld zit tussen een beheerbedrijf en een informatiedienst:

Men moet zich afvragen: wat wil je zijn?

Volgens zijn visie is men over het algemeen de mening toegedaan dat een informatiedienst "scoort" (geld oplevert) terwijl het onderhouden van een beheerbedrijf een opgave is die veel energie (en dus geld) kost en niet direct zichtbaar resultaat oplevert.

Naar aanleiding hiervan is men geneigd te vergeten dat een beheerbedrijf essentieel is voor een informatiedienst. Juist de inrichting van je beheer is belangrijk voor de informatiedienst. Men moet de klanten duidelijk maken dat beheren essentieel is en zorg ervoor dat zij hier geld voor reserveren. Want als dit niet bekend is bij de klanten dan bestaat het gevaar dat het beheer niet goed wordt opgezet.

Samengevat komt het neer op:

- maak duidelijk waar je voor staat: geef aan wat je verwacht, waarom, wat de klant dus niet meer hoeft te doen, wat de meerwaarde is, etc. Promoot de invoering van een beheerbedrijf met bijvoorbeeld productfolders.
- en maak volumeafspraken: spreek met de opdrachtgever af dat hij geld reserveert ook voor eenvoudige informatievragen (bijvoorbeeld kaartjes). Want ook deze vragen kosten tijd en dus geld en maken beheer noodzakelijk. Worden geen volumeafspraken gemaakt dan bestaat de kans dat men "nee" moet verkopen omdat het niet in de planning is opgenomen.

Tip van Jan:

De RIKZ vestiging in Haren heeft al veel ervaring met het opzetten van een beheerbedrijf en dus met het spanningsveld tussen beheer en informatie. Zij zijn altijd bereid om vragen en of problemen te beantwoorden.

Directie Noord-Holland afdeling ANI, Michel Bontebal, Albert Kettner en Tanja Heringa

Datum: dinsdag 23 oktober 2001

ANI zit op dit moment in de overgang van Meetdienst naar Meet- en Informatiedienst. Zij noemen zich zelf wel al Informatiedienst Water. Het takenpakket is vergelijkbaar met andere Meetdiensten en omvat de disciplines ecologie, morfologie, hydrografie en geodesie. Daarnaast vervult ANI binnen de directie een duidelijk zichtbare taak op het gebied van GIS en

informatievoorziening. De GIS-coördinator van DNH (Albert) is bij ANI gepositioneerd.

Het proces van de informatievoorziening wordt aan de hand van de informatiekringloop en methodieken zoals 'rugbybal' zo goed mogelijk gestructureerd. Het goed boven water van de informatiebehoefte bij de klant (klantvraag) wordt als essentieel aangeduid.

Het is niet altijd even duidelijk wat de klant precies verwacht, vandaar dat men bewust met genoemde modellen en methodieken bezig is. Meedenken met de klant is zeer belangrijk.

Opdrachtgevers en klanten van ANI zijn:

- andere (hoofd)afdelingen binnen Directie Noord-Holland;
- RIZA;
- RIKZ;
- gemeente Den Helder;
- havens;
- en andere Meetdiensten.

Enkele gegevens en/of informatie waar de klant/gebruiker behoefte aan heeft zijn:

- gegevens van de bodem (dieptegegevens);
- gegevens over de kwaliteit van water en bodem;
- golfmetingen (hoogtegegevens);
- topografische bestanden;
- ecologische gegevens;
- etc

Informatieproces en databeheer

Op dit moment zijn de disciplines ecologie, hydrografie en morfologie nog gescheiden v.w.b. het databeheer. Het is de bedoeling dat ze in de toekomst in één systeem worden geïntegreerd.

Gegevens worden bij ANI op een centrale server opgeslagen die voor iedereen binnen DNH benaderbaar is. Naast de 'eigen' gegevens van ANI wordt het basispakket Geo-gegevens van de MD beheert en beschikbaar gesteld. Geokey wordt gebruikt als meta-informatiesysteem. Het ontsluiten van gegevens en/of informatie via Geokey staat nog in de kinderschoenen. ArcView en ArcExplorer zijn de software pakketten die bij ANI (het meeste) gebruikt worden. Bestanden worden zoveel mogelijk in shape-formaat uitgewisseld.

Hydrografische kaarten worden gescand en wil men ook via Geokey gaan ontsluiten. Nadelig gevolg van het scannen is wel dat er kwaliteitsverlies optreedt.

Met betrekking tot het bijhouden van meta-informatie hinkt men op 2 gedachten. Enerzijds wil men dat de eigenaar van de gegevens verantwoordelijk is voor de aanlevering van de meta-informatie. Aan de andere kant wil men als informatiedienst zelf verantwoordelijk zijn voor het bijhouden van meta-informatie. Zoals men er nu tegenaan kijkt wil men beide scenario's, e.e.a. is afhankelijk van het soort informatie en de wens van de klant.

Bij ANI is onlangs een project gestart omtrent het databeheer. Tanja is hier de projectleider van.

De onbegrensde beschikbaarheid/toegankelijkheid van gegevens voor iedereen brengt natuurlijk ook gevaren voor het databeheer met zich mee. Dit blijft een belangrijk aandachtspunt en moet nog verder uitgediscussieerd worden.

Product- en werkproceskwaliteit

Het communicatieproces tussen ANI en de opdrachtgever en klant verloopt over het algemeen goed. Als enige knelpunt wordt de fysieke afstand tussen ANI en opdrachtgever en/of klant genoemd.

Klanten zijn over het algemeen tevreden over zaken zoals snelheid, kwaliteit en proces. Minpuntje is de realisatie van de planning, graag wil de klant hier meer inzicht in hebben

De oplevering van gegevens en/of informatie gaat altijd vergezeld van een brief. Ecologische gegevens gaan meestal zonder tussenkomst van ANI van het laboratorium naar de klant.

Lastig is het feit dat de klant het vaak zelf beter denkt te weten. Actief meedenken met de klant wordt daarom bewust toegepast.

De samenwerking tussen de verschillende afdelingen kan beter.

Het streven is om acquisitie 2 maal per jaar uit te voeren. Bij ANI wordt dit gedaan door Albert.

Directie Noordzee, afdeling NIV, Raymond Feron en Ricardo Catalan
Datum: dinsdag 30 oktober 2001

Directie Noordzee is verantwoordelijk voor het beheer en onderhoud van de Noordzee. In dit kader worden er bijvoorbeeld vergunningen verstrekt en baggerwerkzaamheden uitgevoerd

De afdeling MTZ van Directie Noordzee is de afdeling die verantwoordelijk is voor zeemetingen, m.n. inwinning van lodingsgegevens en de verwerking ervan.

Ze doen zelf geen vaklodingen en houden zich alleen bezig binnen de biologische en chemische sector (zeewater- en bodemkwaliteit).

Op het gebied van de Geo-informatievoorziening is men al vrij ver. Er wordt gestreefd naar een directie brede informatieverwerking. MTZ ziet haar takenpakket verbreden en opschuiven naar de eindgebruiker van de gegevens. Men is nadrukkelijk bezig om GIS in het verwerkingsproces te verankeren. Dit alles wordt meer kracht bijgezet doordat er (middels een reorganisatie) een GIS-cluster wordt toegevoegd aan de afdeling. Ook de klanten zien deze ontwikkeling als positief.

De belangrijkste klant is de afdeling MTB van de Directie Noordzee. Zij houden zich bezig met de voorbereiding en uitvoering van baggerwerkzaamheden. Daarnaast worden gegevens geleverd aan RIKZ en heeft men samenwerkingsovereenkomsten met TNO en NITG.

Er is een interessante schakel te zien tussen de klanten die tevens een spanningsveld met zich meebrengt. Het Hoofdkantoor is formele opdrachtgever. Daarnaast geeft RIKZ als opdrachtgever basisinformatie-opdrachten aan de directies, waaronder Directie Noordzee. Zij voert op hun beurt de opdrachten uit en levert weer aan RIKZ waardoor de Directie Noordzee zichzelf niet als beheerder van deze gegevens ziet. Beheerinformatie versus basisinformatie. Er moeten dus duidelijke afspraken gemaakt worden over wie

eigenaar is en wie beheerder is van gegevens. Deze taken liggen niet noodzakelijk bij de partij, die de metingen uitvoert.

De belangrijkste producten die MTZ levert zijn de dieptecijferkaarten. Daarnaast worden er nog een aantal afgeleide producten gemaakt zoals verschilkaarten en volumeberekeningen.

De producten die geleverd worden zijn sterk afhankelijk van de opdrachtgever en dus de vraag. Zo worden voor MTB, i.t.t. voor andere opdrachtgevers, analyses uitgevoerd en is er ook een beheerfunctie.

In het algemeen werkt men vraaggericht en levert dus maatwerk. Meedenken met de klant is geen onbekend begrip. Omdat er enorme hoeveelheden geld mee gemoeid zijn, speelt de beschikbaarheid hiervan een belangrijke rol.

Informatieproces en databeheer

De inwinning en verwerking van de gegevens vindt gescheiden plaats. Alle verwerking gebeurt op kantoor. Dit heeft als voordeel dat dit werk dan door steeds dezelfde mensen wordt gedaan met het oog op de kwaliteitsborging. Het nadeel is dat de verwerking verder afstaat van de inwinning, waardoor er geen optimale terugkoppeling bij de kwaliteitscontrole bestaat. Verder zal de levertijd van de producten langer zijn dan wanneer een gedeelte van het werk al aan boord van het schip plaatsvindt.

Bij de keuze van software is vooral gekeken naar de hydrografische kwaliteit van de pakketten en speelde de performance een belangrijke rol vanwege de grote hoeveelheden gegevens. Merkwaardig genoeg speelde de GIS-aspecten een lagere prioriteit bij de keuze. Bij MTZ maakt men op basis van deze criteria gebruik van Neptune en Simrad. Arcview werd onvoldoende bevonden vanwege de bovengenoemde criteria.

Arcview wordt wel gebruikt bij de afdeling MTB. De aansluiting met de pakketten bij MTZ is niet optimaal (zie ook rapport 'Nieuwe Dieptekaarten Noordzee' rapportnr MDGAP 2000.53).

Het beheer vindt centraal plaats. De gegevens worden opgeslagen in een INGRIS-database: LDS-systeem (data archief). Momenteel wordt gekeken naar andere mogelijkheden om lodingen op te slaan (bijv. Oracle/SQL, ArcSDE). Daarnaast worden de ruwe gegevens (niet vergrid) ook opgeslagen op tape. De gegevens zijn altijd reproduceerbaar.

Product- en werkproceskwaliteit

Het communicatieproces tussen MTZ en de opdrachtgever en klant verloopt over het algemeen goed.

Vorig jaar zijn er in het kader van een klanttevredenheidsonderszoek enquêtes gehouden waaruit een gemiddelde score van 7 kwam. Klanten zijn over het algemeen dus tevreden. De snelheid van levering kan in sommige gevallen sneller.

Binnen DNZ is een verkokering waarneembaar tussen de afdelingen m.b.t. de processen zoals baggeren en loden. MTZ wil graag horizontale verbindingen op het gebied van beheer, GIS, Intranet e.d. gaan verzorgen. Aanzet hiertoe is het al genoemde GIS-cluster dat binnen de afdeling MTZ komt. Bovendien is MTZ bezig met het schrijven van een informatieplan.

100

Bijlage 4 Huidig gebruik van gegevens binnen DZH

[illegible]

Bijlage 5 Wensen m.b.t. gegevens

Gebruiker	Gegevensbehoefte	Formaat	Opmerkingen
APS	volledig DTB		
	AHN		
AVM	dieptegegevens	digitaal	
	vaarwegmarkeringen	shapes	aanlevering door de Meetdienst i.p.v. eigen inwinning
	kribgegevens	shapes	mede door de komst van KribGIS
AVN	kabels en leidingen	shapes/dxf	
AVH	kustbestanden		
	foto's		t.b.v. visualisaties
AVS	dieptegegevens	digitaal	zo actueel mogelijk
	vaarwegmarkeringen	digitaal	zo actueel mogelijk
	vergunningen	digitaal	zo actueel mogelijk
	meetpunten		meer dan nu
	kaarten van de binnenvaart		
	nautische kaarten		zo actueel mogelijk
RXS	kadastrale gegevens	shape	
	DTB-droog	shape	
	luchtkwaliteit	shape	
	milieugegevens	shape	
	bodemkaarten	shape	
	ontwerptekeningen van TX	shape	
TXE	DTB-nat	autocad	
	milieugegevens	autocad	
TXG	kabels en leidingen	autocad	
	fotobeelden		met uitgebreide informatie over wegmeubilair
	bodemkaarten	autocad	

Bijlage 6 Risico-analyse

De risico-analyse heeft tot doel iedereen de gelegenheid te geven zijn of haar ideeën, meningen, verwachte valkuilen/problemen over de implementatie en het toekomstige Beheerbedrijf naar voren te brengen. Dit kan zowel organisatorisch, technisch of inhoudelijk van aard zijn.

De bedoeling is om aan het eind van de bijeenkomst een gegroepeerd overzicht te hebben van risico's en kansen die te verwachten zijn. Hiervoor zijn de genoemde kansen en risico's ingedeeld in een aantal clusters.

Tijdens de keuze van de oplossingsrichting(en) wordt met te verwachten kansen en risico's rekening gehouden door maatregelen te benoemen die risico's minimaliseren en kansen benutten.

Kansen

communicatie en draagvlak

- ☐ de natte informatiebron voor DZH: duidelijkheid, kennisbundeling
- ☐ mogelijkheid om standaardisatie (bestandsformaten, opslagstructuren, meta-informatiesystemen, distributietechnieken e.d.) door te voeren
- ☐ bundeling/vastlegging van verantwoordelijkheid voor beheer (bijhouden, kwaliteit)
- ☐ aansluiting op ruimtelijke systemen binnen DZH en op systemen dataleveranciers
- ☐ interactief: gegevens leveren + gegevens ontvangen

gegevens en informatievoorziening

- ☐ kwaliteitsverbetering
- ☐ minimalisering versieverschillen: verhoging productkwaliteit, verhoging vergelijkbaarheid producten
- ☐ controle kwaliteit van gegevens (nauwkeurigheid, actualiteit e.d.)
- ☐ verhoging kwantiteit gegevens
- ☐ verhoging + verbetering gebruik door meer inzicht in beschikbare gegevens en door betere toegang

middelen: personeel, beschikbare kennis en budget

- ☐ zelf meer tijd voor eigen werk
- ☐ DZH-breed minder FTE voor gegevensbeheer
- ☐ DZH-breed minder geld nodig (enkelvoudige opslag, meervoudig gebruik, minder kans op verlies van gegevens)
- ☐ DZH-breed minder investering voor opbouwen/instandhouden kennis

invloed naar buiten toe

- ☐ (buiten DZH, binnen V&W) voorbeeldfunctie bredere opzet V&W in samenwerking met 'droge' trajecten
- ☐ (buiten V&W, buiten NL) boven RWS uitstijgende 'plek' in dataclearinghouse 'natte' data = (inter)nationale kansen
- ☐ (buiten geogegevens) ook niet geo-gerelateerde data overzichtelijk maken

Risico's

communicatie en draagvlak

- ☐ geen acceptatie door klanten om beheer over te geven aan centraal punt
- ☐ onwil om 'oude' decentrale opslag op te geven (sturing nodig van bovenaf)
- ☐ veranderingen in organisatie gaan langzaam, klant wil niet meer
- ☐ geen verantwoordelijkheidsgevoel voor gegevens
- ☐ onduidelijkheid over taken
- ☐ slechte communicatie over op te lossen problemen die opbouw en beheer vertragen

middelen: personeel, beschikbare kennis en budget

- ☐ te weinig capaciteit beschikbaar voor beheer (updatesnelheid e.d.)
- ☐ te weinig capaciteit beschikbaar voor ondersteuning (helpdesk e.d.)
- ☐ onmogelijk om capaciteit adequaat te vergroten bij snelle toename van vraag

gegevens en informatievoorziening

- ☐ onoverzichtelijkheid door grote kwantiteit
- ☐ verlies aan flexibiliteit door eenduidigheid (bestandsformaten, directorystructuren e.d.)
- ☐ gegevens buiten kantoortijd niet beschikbaar (voor bijv. verkeerspost Dordt)
- ☐ gegevens ondergeschikt aan Beheer
- ☐ onduidelijke regels omtrent levering aan derden
- ☐ juridische problemen bij schade aan derden door gebruik verkeerde (bijv. te oude) gegevens
- ☐ te veel gegevens tegelijk in beheer nemen (alles doen wat klant roept)
- ☐ te weinig aandacht voor meta-informatie
- ☐ te veel focus op specifiek werkveld met verlies aan integreerbaarheid

techniek

- ☐ te trage verbindingen met dataopslag
- ☐ te veel fysiek centraal opslaan, (1 virtuele database mag ook = fysiek niet centraal, voor gebruiker wel uit 1 pot)

invloed van buiten

- ☐ beperkingen vanuit andere hoeken: 'Groene weide' (m.b.t. ?), VIR (m.b.t. beveiliging van gegevens), Archiefwet (m.b.t. archivering van gegevens), WOB (m.b.t. openbaar zijn van gegevens), Consortis (m.b.t. intranet/internet e.d.)

Meetkundige Dienst (MD) Rijkswaterstaat

De MD ondersteunt de kerntaken van het ministerie door het leveren van verschillende producten en diensten op het gebied van geo-informatievoorziening en Informatie- en communicatietechnologie (ICT). Hierin vervult zij duidelijk onderscheiden rollen en functies, namelijk die van:

1. Architect en adviseur voor geo-informatievoorziening en informatie- en communicatietechnologie
2. Makelaar in geo-informatie en ICT-kennis
3. Leverancier van geo-informatie
4. Beheerder van basis-infrastructuur voor (geo-)informatie en datacommunicatie

De Meetkundige Dienst is hét kennis- en dienstencentrum van Verkeer en Waterstaat voor geo-informatievoorziening en informatie- en communicatietechnologie.

Kanaalweg 3b, 2628 EB Delft

Postbus 5023, 2600 GA Delft

Telefoon (015) 269 11 11

Fax (015) 261 89 62

E-mail: mdloket@mdi.rws.minvenw.nl

Internet: www.minvenw.nl/rws/mdi

KUIJKERTNL FILE URIJ
VELSERTNL 1 BUIST